

TARTU VALLA KUUKIRI

Nr 240 JUUNI 2018

EI

**TSELLULOOSITEHASELE
TARTU VALDA,
TABIVERE LÄHISTELE!**

**ME EI NÕUSTU SIINSE LOODUSE
NING ELUKESKKONNA
OHUSTAMISEGA!**

Tabivere tegusad inimesed kogunesid protetiaktsiooniks tselluloositehase rajamise vastu Tabivere lähiste.

Fotol korraldajad: vasakult Kristiina Värnik, Karin Värnik, Gaidy Tuul, Triinu Täpsi, Tarmo Raudsepp, Merle Koorts, Liia Koorts.

Foto videost: Mati Sepp

Selles numbris:

Vallavanema vastuvõtt koolidele

4

Projektinädal Laeva Põhikoolis

6

Saadjärve festival

11

Koostöönädal Kõrveküla koolis

12

Suur suvine avastusretk

14

JA MUUDKI LAHEDAT LUGEMIST!

Kokkuvõte vallavolikogu istungist 24.05.2018

Kokkuvõtte istungi protokoll põhjal tegi Tiit Helm

Istungist võttis osa 21 volikogu liiget, puudusid Marike Adamka, Valentina Aman, Arvi Lossmann ja Varmo Veski. Käsitlemisele tuli 11 päevakorrapunkti.

1. J. V. Veski nimelise Maarja-Magdaleena Põhikooli põhimäärus

Valla jurist Tõnu Vesi tutvustas parandusettepanekuid kooli uue põhimääruse tekstis.

Ettepanekud olid järgmised: jätta välja täpsustus koolikohustuslike isikute elukoha kohta; laiendada õppeaastas hinnatavate perioodide nimistut (poolaasta, veerand, trimester); täpsustada kooli õigusi ruumide ja vara kasutamise osas õppekavaväliseks tegevuseks.

Pärast parandusettepanekute läbi hääletamist otsustas vallavolikogu 21 poolthäälega J. V. Veski nimelise Maarja-Magdaleena Põhikooli põhimääruse vastu võtta.

2. Üldhooldusteenuse osutamise kord Tartu vallas

Vallasekretär Eve Kallas tutvustas määruse eelnõud.

Volikogu otsustas 21 poolthäälega Tartu valla üldhoolduse osutamise korra vastu võtta.

3. Puude raieks loa andmise tingimused ja kord Tartu vallas

Keskonnaspetsialist Kadi Kukk selgitas, et on vaja ühtlustada liitunud valla eri piirkondade erinevat töökorraldust. Arengukomisjoni ning majanduskomisjoni esimehed kinnitasid komisjonide toetust esitatud eelnõule. Pärast arutelu otsustas volikogu 21 poolthäälega vastu võtta puude raieks loa andmise tingimused ja korra Tartu vallas.

4. Reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri

Keskonnaspetsialist Kadi Kukk selgitas, et reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri reguleerib õigussuhteid, mis tekivad reovee kohtkäitluse planeerimisel, ehitamisel ja kasutamisel, sealhulgas reguleerib kogumismahutitest reovee äravedu ja selle transportimist ühiskanalisatsiooni pürgimiskohta Tartu valla haldusterritooriumil. K. Kukk selgitas, et eeskirjaga ei kehtestata uusi nõudeid, vaid pööratakse senisest enam tähelepanu nõuete täitmisele. Kui tühjendatakse reovee kogumismahuteid, siis tuleb kontrollida, et reovesi ei satuks lihtsalt põõsa alla. Teenuse tellijatel tuleb säilitada mahutite tühjendust kinnitavad tõekid, tuleb jälgida, et puhastid oleks hooldatud. Volikogu esimees pani hääletusele, kes on poolt, et reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskiri koos

parandustega määrusena vastu võtta.

Volikogu otsustas 21 poolthäälega võtta vastu Tartu valla reovee kohtkäitluse ja äraveo eeskirja.

5. Sümboolikakonkursi tulemuste kinnitamine

Vallavanem Jarno Laur tutvustas 04.01.-04.02.2018 toimunud valla sümboolika avaliku konkursi tulemusi. Kokku laekus 41 konkursitööd, neist viis ei vastanud konkursi nõuetele. Hindamiskomisjon valis välja 11 tööd, mis esitati riigikantselei juures tegutsevale ekspertkomisjonile. Heraldikakomisjoni soovitude alusel tegi Tartu valla hindamiskomisjon kuue töö autorile ettepaneku täiendada oma töid. Täiendatud kavandid suunati veebis VOLISE keskkonna kaudu rahvaküsitlusele. Paraku osales küsitlusel vaid 70 inimest. Seetõttu tunnistas Tartu valla sümboolikakonkursi komisjon konkursi nurjunuks ning tegi volikogule ettepaneku jagada auhinnafond kolme parima töö vahel ja kinnitada Tartu valla sümboolikaks praegu kasutusel olev sümboolika.

Volikogu otsustas 21 poolthäälega kinnitada sümboolikakonkursi tulemused.

6. Tartu valla sümboolika kinnitamine

Pärast seda, kui oli ära kuulatud vallavanema poolt esitatud kokkuvõtte konkursitulemustest, järgnes arutelu, kas kinnitada seni kasutusel olnud Tartu valla sümboolika ka uue valla sümboolikana koheselt või jääda ootama riigikantselei seisukohta senise sümboolika kasutamise osas.

Tartu vallavolikogu kinnitas 24.05.2018 otsusega nr 35 „Sümboolikakonkursi tulemuste kinnitamine” otsuse Tartu vallale sümboolika leidmiseks korraldatud avaliku konkursi nurjunuks tunnistamise kohta. Tartu vallavolikogu 14.12.2017 otsusega nr 95 moodustatud komisjon tegi 08.05.2018 volikogule ettepaneku kinnitada Tartu valla sümboolikaks praegu kasutusel olev sümboolika.

Volikogu otsustas 20 poolthäälega ning ühe vastuhäälega kinnitada Tartu valla sümboolikaks seni Tartu vallas kasutusel olnud sümboolika.

7. Isikliku kasutusõiguse seadmisega nõustumine

Maakorraldaja Tõnis Tõnissoo selgitas, et Kikivere külas asuvatele Pükste väikekohtade majapidamistele puudub juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt. Juurdepääs on võimalik ta-

gada, kui seada isiklik kasutusõigus Tartu valla kasuks avalikult kasutatava tee valdamiseks sealsetele majapidamistele.

Kuna Pükste vkt 7 omanikuga ei ole võimalik kontakti saada ning Pükste vkt 11 omanik ei ole nõus isikliku kasutusõiguse seadmisega avalikult kasutatava tee valdamiseks, jäetakse need objektid kasutusõiguse seadmisest välja. Volikogu otsustas 21 poolthäälega nõustuda isikliku kasutusõiguse seadmisega sellega nõustunud majapidamiste omanikele.

8. Vesneri külas asuva Taga-Uku maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu koostamise lõpetamine ja Tartu vallavolikogu 29. juuni 2015. a otsuse nr 29 kehtetuks tunnistamine

Planeeringute spetsialist Egle Nõmmoja selgitas, et tuginedes kehtivale seadusandlusele, pole nimetatud maaüksuse ja selle lähiala detailplaneeringuks vajadust, vaid selle saab lahendada projekteerimistingimuste alusel. Ka valla arengukomisjon ja majanduskomisjon toetavad detailplaneeringu lõpetamist.

Volikogu otsustas 21 poolthäälega lõpetada nimetatud maaüksuse ja selle lähiala detailplaneeringu koostamine ning sellega tunnistada 2015. aasta volikogu otsus nr 29 kehtetuks.

9. Hanke korraldamiseks nõusoleku saamine

Vallavanem Jarno Laur tutvustas kolm hanget kavandavat hanget:

- Tartu vallale audiitorteenuse tellimine aastateks 2018-2021;
 - busside kasutusrendile võtmine Tartu valla haridusasutuste jaoks aastateks 2018-2023;
 - koolimööbli ost Kõrveküla põhikoolile.
- Volikogu otsustas 21 poolthäälega anda nõusolek nimetatud hangetele.

10. Piirissaare kaupluse rendiperioodi pikendamine

Vallavanem Jarno Laur selgitas, et Piirissaare vallavolikogu otsusega (21.04.2017 nr 92) anti Tooni külas asuv valla munitsipaalomandis oleva kaupluse hoone rendile OÜ-le Age of Invest. Kaupluse olulisuse tõttu on mõistlik anda kaupluse pidajale suurem kindlustunne ning sõlmida pikemaajaline rendileping. Peale rendiperioodi lõppu jääks soetatud vara vallale. Volikogu otsustas 21 poolthäälega pikendada Piirissaare kaupluse rendiperioodi.

11. Informatsioon. Kohapeal algatatud küsimused. Vaba arutelu.

- arutelu toitlustuskoha tegevuse käivitamise üle Jääja Keskuses;

- majanduslike huvide deklaratsioonide esitamine;
- volikogu esimehe kaks välislahetust;
- tolmuvabade teede kaardistamine;
- järgmise õppeaasta koolivaheajad;
- ühistranspordi korraldus;
- kultuurikomisjoni ettepanek täita noorsootöö spetsialisti ametikoht;
- kultuuritöötajate madalad palgad;
- hankeplaani täitmine;
- lasteaia suvine valverühm;
- Raadi lastehoiu tootlustamise probleem;
- Rosier Teami võlanõue;
- VOLIS-e tööle rakendamine.

Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: <http://tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalis>

KULTUURI-KALENDER

JUUNI-JUULI 2018

21.06 kell 20	Tabivere pargis JAANITULI . Mängivad Põhja-Tallinn ja folkansambel Frühshopen. Pilet 10/7 eurot.
22.06 kell 12	SPORTLIK JAANIPÄEV Laeva küla noortele
22.06 kell 18	LAEVA JAANIPÄEV Kultuuri-maja õuel. Esinevad isetegevuslased, tantsuks mängib ansambel Mesipuu , sportlikud vahepalad. Tasuta.
22.06 kell 19	Tartu valla JAANIÕHTU LÄHTEL . Peaesinejad Rolf Roosalu ja Jakko Maltis Big Band . Järgneb kesköödisko. Tasuta.
23.06 kell 20	JAANIPIDU Maarja-Magdaleena puhkealal koos ansambliga Sonimuusikud . Pilet 4 eurot.
29.06 kell 19	Wiera teatri etendus "CHARLEY TÄDI" Maarja-Magdaleena rahvamajas. Pilet 5 eurot.
5.07-8.07	SAADJÄRVE FESTIVAL . Tabivere rand, Äksi.
6.07-8.07	AMME ROCK Vasula puhkealal.
8.07 kell 11-19	JÄÄAJA KESKUSE 6. SÜNNIPÄEV Jääaja Keskuses.
8.07 kell 18-19	STIGI KONTSERT Jääaja Keskuses.

Ajas täieneva kultuurikalendri leiata Tartu valla veebilehelt:
<https://tartuvv.kovtp.ee/kalender>

No kuhu ma selle prügi panen?!!

Kadi Kukk, Tartu valla keskkonnaspetsialist

Prügikasti. Suur osa inimestest vastaks just nii, veidi väiksem osa, et sorteerin ära ja siis prügikasti. Ja õnneks väga väike osa, et maha või metsa alla. Kahjuks see viimane paistab kõige rohkem silma ja teeb paljudele meelehärmu. Juhul kui pole võimalik tuvastada jäätmete tekitajat, jääb jäätmete koristamine maaomaniku olule. Ja see võib olla vägagi kulukas ettevõtmine. Kindlasti tuleb kinnistule tekkinud jäätmed kiirelt koristada, sest kus juba on, sinna kipub ka juurde tulema.

Et olukord ikka järjest paremaks läheks, siis oleme Tartu vallas asunud jäätmemajandusega seotud teemasid nii üle vaatama kui ka olemasolevat infot korrastama ja süstematiseerima.

Jäätmeseaduse kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesanne korraldada muuhulgas oma haldusterritooriumil jäätmevedu. Korraldatud jäätmeveo tulemusel peaks iga kinnistu olema liitunud jäätmeveoga. Sellise lahenduse üheks peamiseks eesmärgiks ongi see, et võimalikult vähem prügi satuks sinna, kus tema koht ei ole – metsa alla või mujale avalikku ruumi.

Tartu vallas toimub korraldatud jäätmevedu hetkel kahes veopiirkonnas – endise Tartu valla osas ja endise Tabivere valla osas. Mõlemas piirkonnas on vedajaks AS Ragn-Sells.

Endise Tartu valla osas on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud segaolmejäätmed, paberi- ja kartongijäätmed ning biolagunevad jäätmed. Vanapaberit kogutakse alates 10 korteriga majadest ning biojäätmeid kogutakse alates 12 korteriga majadest ja tootlustamisega tegelevatest ühiskondlikest hoonetest. Endises Tabivere valla osas on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud segaolmejäätmed.

Kuna elanike arvust tulenevalt ei olnud endistes Laeva ja Piirissaare valdades korraldatud jäätmevedu kohustuslik, siis neis piirkondades hetkel korraldatud vedu veel ei toimu. Peale ühinemist olukord muutus ning ka endises Laeva valla piirkonnas on vaja üle minna korraldatud jäätmeveole. Ettevalmistused selles suunas juba käivad ning sügisest peaks kõigil elanikel oleme ühe vedaja teenus. Kuidas kõik täpsemalt toimuma hakkab, sellest anname enne korraldatud jäätmeveo rakendamist kindlasti veel täpsemalt teada.

Korraldatud jäätmeveo puhul on inimesel õigus taotleda korraldatud jäätmeveost

vabastust, kuid seda ainult siis, kui kinnistul tõesti ei elata või seda ei kasutata. Hetkel on käimas vabastuste andmebaasi korrastamine ning ülevaatamine, seega ei maksa üllatuda, kui ühel päeval saate telefonikõne või uurib keegi aia taga, kas kinnistut ikka kasutatakse. Nii mitmestki piirkonnast on tulnud vihjeid, et kinnistul pole prügikasti, kuid reaalselt seal siiski elatakse.

Mida vähem me jäätmeid tekitame, seda parem. Juba tekkinud jäätmed tuleks aga koguda liigiti. Põhjused jäätmete liigiti kogumiseks on mitmeid, ühe jaoks on oluline väiksem prügiarve, teise jaoks jälle väiksem prügilasest ladestatav jäätmete kogus. Meeldetuletuseks, et kui näiteks apelsinikoor laguneb looduses 6 kuuga, siis mähmetel kulub selleks 500 aastat, kilekotil aga 10-20 aastat. Liigiti kogudes on võimalik paljusid materjale taaskasutada ning nii prügilasest vähem jäätmeid ladestada.

Tartu valla elanikud saavad viia liigiti kogutud jäätmed Tartu linnas Jaama 72c asuvasse jäätmejaama. Ettevõtetest pärinevaid jäätmeid jäätmejaamas vastu ei võeta. Lisaks on vallas olemas mitmeid avalikke pakendikonteinereid. Jäätmehoolduse arendamiseks ja pikaajaliseks planeerimiseks kinnitab kohalik omavalitsus jäätmekava, milles on kirjas lähiaastate jäätmehoolduse eesmärgid. Ka Tartu vallas on vaja koostada uus jäätmekava, kus analüüsitakse läbi kogu valla jäätmekäitluse olukord ning kavandatakse edasised tegevused. Ehk siis mida ja kuidas koguda, pannakse paika just jäätmekavas.

Võõrale kinnistule viidud prügi Tartu vallas Aovere külas

30. mail toimus Tabivere rahvamajas Tartu vallavanema vastuvõtt koolide tublimatele õpilastele, õpetajatele ning koolitöötajatele

Kõrveküla Põhikoolist olid kutsutud õpilased Otto Rebaste (1.a), Lauri Kärsin (1.b), Simon Kimmel (1.c), Krislin Nikita Varik (2.a), Fred Začek (2.b), Uku Kaart (2.c), Teele Peder (3.a), Andra Hallop (3.b), Maibrit Aas (3.c), Heleri Elbrecht (4.a), Carmen Visnapuu (4.b), Emma Ojasaar (5.a), Säde Einasto (5.b), Oliver Ojakäär (6.a), Joosep Tekku (6.b), Sanne-Liisa Lemmats (7.a), Hanna-Greta Mihhailova (7.b), Äli Ollissaar (8.), Raner Kiisk (9.a) ja Eleriin Ojakäär (9.b) ning õpetajad Jana Post, Tuuli Helk, Karin Kilk, Juta Laane, Mare Kalamees, koolitöötaja Lii Eensaar ning direktor Andres Jõgar.

Tabivere Põhikoolist olid kutsutud õpilased Emily Neemsalu (1. kl), Maibrit Veedla (2. kl), Ander Sepp (3. kl), Viktoria Kovbasnjuk (4. kl), Karin Joonson (5. kl), Gerli Kreek (6. kl), Axel Siim (7. kl), Karina Agnes Raudkats (8. kl), Mari-Liis Kirs (9. kl) ning õpetajad Triin Saariste, Ive Eddor, Eve Aru ning direktor Piret Siivelt.

Laeva Põhikoolist olid kutsutud õpilased Liisbet Säär (1. kl), Tony Kägo (2. kl), Egle Riine Küng (3. kl), Lisete Huum (5. kl), Rasmus Säär (6. kl), Karoliine Maria Pihlapuu (7. kl), Anette Huum (8. kl), Getlin Annuk (8. kl), Mari-Liis Rammi (9. kl), samuti õpetaja Katre Sisask, koolitöötaja Elle Kapp ning direktor Nadežda Niklus.

J. V. Veski nim Maarja-Magdaleena Põhikoolist olid kutsutud õpilased Emilia Gusseinov (2. kl), Eleliis Orma (3. kl), Sirle Engelhart (4. kl), Sandra Vahermets (5. kl), Mati Mansberg (5. kl), Henn-Jaagup Rooba (6. kl), Maarja Katariina Kerge (7. kl), Henri Raju (7. kl), Evelyn Goldberg (8. kl) ning õpetajad Marje Koorits, Anu Sõõro ning direktor Ariana Rooba.

Lähte Ühisgümnaasiumist olid kutsutud Marleen Kirs (1.a), Kerdo Suvi (1.b), Lysandra Otti (2.a), Gea Koser (2.b), Marvet Kirs (3.a), Sergio Dietrich (3.b), Albert Leola (4.a), Rosabel Vassil (4.b), Laura-Liis Silbaum (5.a), Kristanna Koemets (5.b), Loviisa Hoffmann (6.a), Sandraly Ilves (6.b), Kaisa Kaldjärv (7.a), Janete Jaemaa (7.b), Egert Koppel (8.a), Li-sette Pihor (8.b), Ander Kutter (9.a), Mari Ann Kristiin Oras (9.b), Anna Emilie Ferschel (10.ms), Kristjan Kullaste (10.ts), Enelin Kook (11.ms), Rando Lang (11.ts), Robert Sepp (11.ts), Johanna Kask (12.ms), õpetajad Liisa Koik, Erich Virk, Triinu Jõesaar, Helbe Laanemets, Varje Kaarde, koolitöötajad Külli Kaljurand ja Siina Voitek ning direktor Üllar Loks.

Fotol on Lähte ÜG ja spordikooli tublimad õpilased

Tabivere Huvikoolist olid kutsutud õpilased Kristanna Koemets, Karina Agnes Raudkats, Mari-Liis Kirs, Madis Markus Lokko ning õpetaja Kadri Savva-Tatrik ning direktor Liia Koorts.

Tartu Valla Muusikakoolist olid kutsutud õpilased Berili Kuul, Gerty Sulakatko, Silvia Jallai, Karli Joorits, Andri Külaots, Karl-Marten Kütt ning õpetajad Karel Kasak ja Tiit Veigel ning direktor Ele Sonn.

Tartu Valla Spordikoolist olid kutsutud õpilased Karmeli Kaasik (võrkpall), Annabel Toivonen (võrkpall), Robin Vaher (korvpall), Eliise Anijalg (kergejõustik), Kätriin Kivimets (kergejõustik), Kalmer Kuk (kreeka-ruuma maadlus), Teele Lill (murdmaasuusatamine) ning võrkpallitreener Ene Laanes ning direktor Rein Lellep.

Fotod: Tiit Helm

Peaminister Jüri Ratas külastas Piirissaart

4. mail väisas Piirissaart peaminister Jüri Ratas. Külalise võtsid vastu vallavanem Jarno Laur ja volikogu esimees Üllar Loks ning valla, piirivalve ja päästeameti esindajad. Külaskäigu eesmärgiks oli tutvuda saare eluga, seetõttu tahtis peaminister paaritunnise ringkäigu jooksul jõuda kõigisse kolme külla, aga ka piirivalve radaripunkti. Pikemalt peatuti ehitusjärgus olevas päästedeпоos, mis pakub peatselt varju nii uuenevale päästetehnikale kui vabatahtlikele, kes saavad korralikud olmeruumid. Vabatahtlikud päästjad tutvustasid peaministrile Piirissaare tuleohutuseks rajatud veevõtukohti ning soovi varustada kõik külad päästetarustuse miniladudega, kus oleks kõik esmatarvilik, et esimene sündmuskohale jõudja saaks hakata tuld kustutama. Üks selline varustuse kapp on Saare külas juba olemas. Saare ajaloost ja kahjutules hävinud palvemajast kõneldi vanausuliste muuseumis, mille perenaine Valentina Aman kostitas külalisi ka traditsiooniliste saare roogadega. Kalju Saki imelise vobla saladusi uurides said nii külalised kui vallajuhiid palju uut infot mitte ainult kalatehnoloogia, vaid ka püügivõimaluste ja kalanduse kui traditsioonilise elatusallika hetkeseisust. Peaminister ei jätnud kasutamata ka võimalust ajada juttu tavaliste piirissaarlastega, kes külalisi uudistama olid tulnud.

Kohtumine piiri kaitsjatega

Kalju Sakil jagus õpetussõnu hea vobla saamiseks. Fotod: Jürigen Randma

Tähtsaid külalisi tuli uudistama ka saare fauna esindaja.

Kohalikud hõrgutised

Piirissaar on suvehooajaks valmis

Külli Kell

Juunikuu esimesel laupäeval löid Piirissaarel tantsu segarühm Reilender ning Räpina võimlejad. Tõelist peolusti lisas aga noor lóótsamees Henrik Hinrikus, kes pani ka tagasihoidlikumad kuulajad jalaga takti lööma.

Kõigil osalejatel oli võimalus giidi juhendamisel tutvuda nii saare ajaloo kui tänapäevaga. Terve päev oli avatud ka Piirissaare vanausuliste muuseum.

Viimased tantsukaared ning pillilood tegiti parvlaeval Koidula, mis kaugemalt tulnud külalised tagasi mandrile toimetab.

Huvi Eestimaa ainukese Peipsi järves paikneva saarekese vastu, mis selle aasta algusest on ka meie valla üheks osaks, on aasta-aastalt on suurenenud. Põnev ja keerdkäike täis ajalugu ning saarel siiani säilinud kombestik innustavad Piirissaarega tutvust tegema.

Üksi saare võlusid avastavale seltskonnale on abiks sadama infopunktist leitavad voldikud.

Seekordne Piirissaare suve alguse pidu, mis on avalöögiks ka turismihooajale, oli arvult juba neljas.

Tartu vald otsib vallalehe toimetajat

Inimest, kes on loominguline, väga hea suhtlemis- ja väljendusoskusega, sealhulgas oskusega enda ja teistegi väärt mõtteid loetavalt edastada laiemale auditooriumile. Inimest, kel oleks koostöövalmidus ja usaldusväärsus ning algatusvõime. Ja kes selle kõige juures suudab ka tähtjaks lehe kokku saada. Toimetaja töö on valla kuukirja toimetamine ja väljaandmine, aga ka muu teavitustöö -

meediale teadaannete koostamine, sotsiaalmeedia kanalite kasutamine.

Soovijatel palume saata oma ideed vallalehe, sotsiaalmeedia ja muu teavitustöö kohta koos elulookirjelduse ja palgasooviga Tartu Vallavalitsusele aadressile tartuvvv@tartuvvv.ee või Haava tn 6, Kõrveküla alevik, 60512 Tartu vald.

Hiljemalt 16. juulil 2018.

Projektinädal Laeva Põhikoolis

Sigrid Salomon, Laeva Põhikooli huvijuht

4.-8. juunil toimus Laeva Põhikoolis projektinädal, mis oli sisustatud erinevate ainealaste tegevustega. Projektinädala eesmärgiks oli loimida aines õpitu praktilise tegevusega.

Esmaspäeval toimus esimese kooliastme õpilastele õppeprogramm puhta vee teemapargis (Foto 1), vanematele õpilastele töötukassa loeng, kus omandati teadmisi tuleviku tööturule suundumiseks. Teisipäeval käis meil külas teadusteater Kolm Pörsakest

ja samuti toimus õpilastele teadusteemaline töötuba. Teaduskatsetega muudeti keemia- ja füüsikaseadused kergesti mõistetavaks. Lisaks sellele said õpilased ise proovida ja katsetada, mil moel üks või teine asi siin maailmas toimib. (Foto 2)

Kolmapäeval toimus koolisisene KEAT üritus ja spordipäev. KEATi raames pandi õpilase teadmised ja oskused proovile nii liiklusohutuses kui ka esmaabis. Spordipäeval

Teadusteater Kolm Pörsakest

keskenduti kergejõustikualadele: kaugushüpe, jooks, pallivise. Mängiti ka jalgpalli.

Neljapäeval kunstipäeval oli õpilastel võimalus erinevates töötubades rakendada oma loovust ja andeid. Kasutati innovaatilisi vahendeid ja lahendusi.

Reedene päev kutsus kõiki liikuma. Matkati jalgsi ja jalgratastel. Uudishimulikumat õpilased külastasid AHHA keskust.

Kogu koolipere osales aktiivselt projektinädala tegemistes. Kavas on jätkata projektinädala traditsiooni ka tuleval õppeaastal.

Õpilased keskkonnavalaseid teadmisi omandamas puhta vee teemapargis.

Tabivere Põhikool tähistas 45. aastapäeva

Piret Siivelt, Tabivere Põhikooli direktor

Kooliharidust on antud meie piirkonnas 330 aastat. 1973. aastal valmis Tabiveres täiesti uus koolimaja, milles avati Voldi 8-kl kool. Kool on kandnud mitmeid nimesid, 2014. aastal lõpetati tegevus gümnaasiumina ja jätkati põhikoolina.

Aastapäeva tähistamiseks oli koolis sünnipäevakuu. Aastapäevaks valmisid kooli laul, almanahh ja ajaloo stendid. Õpilaste poolt koostati ja meisterdati ajaloo tundides haridusrobotite Ozobot retk kooli ajaloos ja QR

koodi ajajoon koolimajas. Õpilased panid oma teadmisi proovile viktoriinides kodukoha ja kooli ajaloost. Osa kooliperest matkas kooli esimese eelkäija asukohta Äksis.

Endistele töötajatele ja vilistlastele oli korraldatud meeleolukas päev 19. mail, kui oli võimalik jätta hüvasti vana koolimajaga, toimus klassijuhataja tund, aulas sai jälgida kooli ajaloo digipildiseeriat. Tabivere rahvamajas andsid õpilased külalistele aastapäeva kontserdi „Unistuste täitumine algab kodukoolist“.

Tabivere lasteaia saatis Puhh lapsed teele

Kaidi Mägi, Anneli Kaber ja Age Leontjev, Tabivere Lasteaia Puhhi rühma õpetajad

Viimane lasteaia-aasta möödus meie rühma lastele kiirelt ja teguderohkelt. Oktoobri lõpust mai alguseni käis rühm üle nädala Tabivere põhikoolis eelkoolis, kus saadi tutvavaks oma tulevase õpetaja ning kooli ruumidega. Samuti oli võimalus lastel kolmapäeviti kooli saalis jalgpallitrennis käia.

Kasutasime rühmas projektorit õpitu omandamiseks ja kinnistamiseks. Seoses õpetaja digipädevuse koolitusega tuli mõte projektialguse abiga seintele pilte joonistada. Lastele meeldis see väga.

Käisime üheskoos Tabivere Päästeametis tuletõrjajate tööga tutvumas ning matkasime koos rühmaga Tormi metsas ja pidasime seal talvist piknikut.

Aprillis käisime viiel esmaspäeval Kuremaa ujulas ujumiseks praktilisi teadmisi ja oskusi omandamas. Kuu keskel toimus ülemajaline näitemängupäev, kus Puhhi rühm etendas loo

sajajalgsest. Vahva oli volbripidu nõidadega, kus volberdasime kogu lasteaia perega: õues-õppe käigus tutvusid lapsed karulaugu ja tema omapärase maitsega, kuulasid helisid, otsisid luupidega putukaid, mängisid pudelikeeglit, viskasid luuda ja tegid luuajooksu ning keemiakatsesid. Päris kevadel käisime Tartus Teatri Kodu etendust „Raha-ha-haa“ vaatamas ning Tabiverre tagasi sõitsime traditsiooniliselt rongiga. Enne nelipühi matkasime ratastega koos emmedega Äksi, et külastada kirikut, lõbutseda kiigepargis ja kinnitada keha laste tehtud viineripirukatega. Kevadisel õuepeol pidutsesime kogu lasteaia pere ja vanematega Miniarenal. Et 25. mail oli üle-eestiline õues töötamise päev ning ilm oli imeilus, siis veetsimegi suurema osa päevast õues. Hommikuring ja huvitavad tegevused viisime läbi Saadjärve kaldal ning lasteaiamajas käisime ainult vahepeal lõunat söömas. Lapsed olid

vaimustuses tegevusrohkest päevast looduses.

Maikuu viimase päeva õhtupoolikul saatis Puhh isiklikult Tabivere lasteaia Puhhi rühma kolmanda lennu teele. Oma eeskavas õpetasid lapsed karupoeg Puhhile selgeks numbrid, tähevigurid ning valsitantsu. Koos laulsime meie oma lasteaia laulu, mille sõnade autoriks on Muumirühma õpetaja Aneka ja muusika autoriks õpetaja Kristi. Tartu vallavalitsuselt sai iga laps ja õpetaja kingiks Puhhi rühma albumi. See on väga kaunis ja aastate pärast on ju mõnus vaadata, meenutada.

Täname kõiki lapsevanemaid, lasteaia personali, vallavalitsust ja soovime lastele lendutõusuks sooja tuult, hellitavaid kuldseid kiiri päikeselt ja kuult. Et su kõrval oleks ikka armas ema-isa, et sa õppimisel koolis oleks tark ja visa. Et sa saaksid ainult minna mööda rõõmsaid teid ja et mäletaksid lasteaeda, sõpru ja ka meid!

*Puhhi rühm on valmis lahkuma
Fotod Tabivere lasteaia fotoalbumist*

*Lasteaia lõpetab ka Muumi rühm
Maarja-Magdaleenas*

*Tabivere lasteaia koguti SAJA ÕUNA
PUULE kogu õppeaasta beategusid. Head
tehes ütlemine oma kindla EI tellulooisitehase
projekteerimisplaanile Tabiveresse!*

Tartu valla algklasside spordimängud

Piret Siivelt, Tabivere Põhikooli direktor

17. mail toimusid Tabivere Põhikooli staadionil Tartu valla esimesed algklasside spordimängud. Osalesid nelja kooli 1.-3. klasside õpilased. Individuaalselt võisteldi Kalevipoja kolmevõistluses: paigalt viisikhüpe, topispallijänn, 314 meetri jooks. Kõikide klasside arvestuses selgitati kolme ala kokkuvõttes I-III koht tüdrukute ja poiste seas. Võitjaid autasustati medalite ja diplomitega. Võistkondlikud alad olid pendelteatejooks ja ringteatejooks, mõlemas oli võidukas Tabivere Põhikooli võistkond Lähte Ühisgümnaasiumi ees. Kõiki osalejaid premeeriti šokolaadimedalitega, päev lõppes ühise kringlisöömisega. Võistlust toetasid Tartu vallavalitsus ja Eesti Kultuurkapital.

Kass Mirri: „Püüda hiiri või mitte püüda...“

Kaie Nõlvak

Maikuu viimasel reedel tuli Maarja rahvamajas tegutsev Wiera Teater publiku ette järjekordse esietendusega. Mängiti Jaanus Järsi tragikomöödiat „Kass trepil“, mille loo autor ise ka lavastas.

Linnakass Mirri (Heli Täpsi) elab kortermaja trepil, kus tema eest hoolitsevad pühendunud looduskaitaja Helge Ilm (Anne Otsus) ja seadustes ülipädev ametnik Fidelia Suits-Mäkära (Tiia Pärtelpoeg), kes teab, kuidas asjad riigis tegelikult käivad, kui kõik paberite järgi korras on.

Mõlemad proudad ajavad aktiivselt oma asja ja püüavad jõudumööda ka Mirrit oma leeri värvata. Helge üritab pisikiskjast taime-toitlast teha, keelab tal hiiri püüda ja pakub loomale hoolega tofut, mille too targu söömata jätab, sest Fidelia kostitab teda omalt poolt singikamaratega.

Keda siis uskuda? Kas nurruda poolehoidvalt Helgele, kes võitleb plakateid maalides ja pikette korraldades looduse reostamise ja hävitamise ning karusnahkade kandmise

vastu, kuid ei suuda mõista toiduahela aabitsatõdesid, või uskuda ikkagi Fideliat, kes räägib Eesti edukast ja õitsvast tulevikust, kus tänu hiigeltehaste rajamisele on kõigil tööd ja nii priske ninaesine, et kasski kamarate asemel puhast sinki võib süüa?

„Püüda hiiri või mitte püüda – see on küsimus,“ võtab vurruline filosoof teema enda jaoks mingil määral kokku ..., kuid põhjust kaalutleda ja kahelda on tal siiski veel piisavalt.

Nimelt toob reipalt päevateemalisi kupleesid laulev postiljon (Jaanus Järs) klantspaberist raskest Omniva paunas iga päev pakside kaupa reklaame. Pilte tähtedega kokku viies on Mirri tasahilju lugema õppinud. Üksteist üle trumpavad pakkumised ajavad nurrumootori väikese pea teinekord päris segi ning küsimusi, kas olla või mitte olla või siis kelle poolt olla, tekib aina juurde.

4. augustil, avatud külavärvate päeval mängitakse etendust Maarja rahvamajas taas.

Fidelia (paremal, Tiia Pärtelpoeg) ja Helge (Anne Otsus) peavad tulist debatti. Kassi (Heli Täpsi) karvasse peakesse ei taha kuuldu kuidagi ära mahtuda. Foto: Ülo Nõlvak

“Kass trepil”

Autor ja lavastaja **Jaanus Järs**
Mängivad **Heli Täpsi, Anne Otsus, Tiia Pärtelpoeg, Sirje Kont, Aili Jalakas, Jaanus Järs**. Kostüümid valmisid Aili Jalaka ja trupi koostöös.

On hea meel, et meie kool osaleb Erasmus+ projektis

Maarja Katariina Kerge, 7. klassi õpilane; Henn-Jaagup Rooba, 6. klassi õpilane

22.–25. mail viibisid Maarja-Magdaleena Põhikoolis 28 õpetajat ja õpilast Euroopast: Saksamaalt, Hispaaniast, Kreekast, Türgist, Hollandist ja Poolast. Meie kooli korraldada oli kaks aastat kestnud rahvusvahelise projekti „Papüürusest kivipaberini“ lõpetamine. Terve nädal toimusid erinevad tegevused alates pidulikust kontserdist kuni ERMi külastamiseni.

Iga tegevuse ja väljasõiduga olid seotud meie kooli õpilasedki. Esimesel kohtumispäeval tutvustasime oma koolimaja ja Maarja-Magdaleenat. Külalisi üllatas, kui vähe on meie koolis õpilasi. Eriti imestati selle üle, et Eesti on nii roheline.

Viisime külalised nii Elistvere loomaparki, kus meil õnnestus väga lähedalt ilveseid ja karu näha, Endla rappa, kuhu ühe tüdruku telefon otsustaski jääda, kui ka Juulamõisa kohvikusse musta leiba sööma. Neile väga meeldis meie natuke metsik loodus ja vaikus. Tartus valmistasime paberimuuseumis omale märkmikud, külastasime AHHAA keskust,

ERMi, tagurpidi maja ning pärast pidulikku õhtusööki saime Püssirohukeldris üheskoos tantsida. Välismaalastes tekitas palju emotsioone ERM, eriti salvestav voodi. Tagurpidi majas oli väga populaarne pildistamine.

Üheskoos lõpetasime ühe paberiga seotud eksperimendi. Aasta tagasi matsime kooli sisehoovi neli erinevat liiki paberit: tavaline koopiapaber, ajaleht, värviline reklaamleht ning kivipaber. Tahtsime näha, milline neist kõige paremini säilib. Alguses oli raske meelde tuletada, kuhu paberid maeti. Lõpuks leiti matmiskoht üles ning jõuti järeldusele, et kivipaber säilib täielikult, kuid teised kõdunevad.

Kogu see nädal oli nii tore – saime teha palju huvitavaid asju ning leidsime endale ka uusi sõpru. Juba algusest peale saime palju suhelda ning olime väga rõõmsad, kui selgus, et meie oskame inglise keelt paremini kui teised. Väga paljud õpilased ei rääkinud peaaegu üldse inglise keelt, mis ei takistanud meid suhtlemast kehakeele abil. Alguses oli

keelekasutus võib-olla natuke häbelik, aga mida nädala lõpu poole, seda vabamaks läks suhtlus. Külalisedki märkasid seda ning kiitsid meie keeleoskust. Kahju on, et see projekt nüüd ära lõppes, aga loodan, et saame uue ja sama huvitava projekti. Erasmus+ projektid on väga hea võimalus inglise keele harjutamiseks.

Projektiliikmed Elistvere loomapargis
Foto: Egle Lellep

Spordikuu J. V. Veski nimelises Maarja-Magdaleena Põhikoolis

Ago Vahtra, Maarja-Magdaleena kehalise kasvatuse õpetaja

Maikuu J. V. Veski nimelises Maarja-Magdaleena Põhikoolis oli spordi- ja liikumisharjumuse kujundamisel vägagi tegus. Meie kool esines edukalt paljudel võistlustel ja sai korraldatud mitmeid koolisisesid spordiüritusi, et pakkuda õpilastele erinevaid võimalusi kehaliseks aktiivsuseks.

Nagu igal kevadel, osalesime ka tänava Jõgeva maakonna koolinoorte kevadkrossil, kus alla saja õpilasega koolide arvestuses olime neljandad. Kõige enam oleme uhked 2. klassi õpilase Sten Salumäe üle, kes saavutas kõige väiksemate poiste konkurentsis esikoha. Samas vanuseklassis oli 1. klassi õpilane Birger Urbas kaheksas. Edukad olid 2005.-2006. aastal sündinud poiste arvestuses Henn-Jaagup Rooba ja Mati Mansberg, kes teenisid vastavalt 6. ja 7. koha.

Tabivere kooli kehalise kasvatuse õpetajad korraldasid 17. mail Tartu valla algklasside spordimänge. Tuleb kindlasti tunnustada korraldajaid ja loodame, et toimunud üritusest saab traditsioon. Edukalt esines sellel spordivõistlustel 1. klassi õpilane Birger Urbas, kes saavutas Kalevipoja mitmevõistluses 2. koha. Võistlusel osales enamik meie kooli 1.-3. klassi õpilasi, kes olid kõik väga tublid.

Spordivõistlustest oli õpilastele kõige raskem kindlasti 21. mail toimunud Jõgevamaa koolinoorte kergejõustiku meistrivõistlused,

kus tuli trotsida palavat ilma. Edukaim oli sellel võistlusel 7. klassi õpilane Kätlyn Saalits, kes sai 2003.-2004. aastal sündinud tüdrukute 100 m jooksus ajaga 13,2 hõbemedali. Veel rasub esiletõstmist Henn-Jaagup Rooba 6. koht U14 poiste kaugushüppes, kes kuulub ka veel võistlustantsus Eesti omaelaliste paremikku. Meil on hea meel kõigi võistlejate üle, kes pika päeva vastu pidasid ja andsid endast parima. See oli ka meie viimaseks võistluseks Jõgevamaal ning loodame olla edukad ka Tartumaa koolinoorte meistrivõistlustel.

Väga hästi täitis meie kooli üldist eesmärki viia vahetundi sisse võimalikult palju kehalist aktiivsust ja võõrutada lapsed nutiseadmetest mitmeid päevi toimunud lauateniseturniir. Samuti toimus 31. mail spordiöö, kus tutvustati õpilastele spordialasid, mis kehalise kasvatuse tunnis niivõrd palju kajastust ei leia, näiteks jooga. Loodan, et enamik õpilasi leidis palju uusi võimalusi ja lisamotivatsiooni liikumisharrastusega tegelemiseks.

Järgmisel õppeaastal tahab meie kool kindlasti veelgi enam aktiivse koolivahetundi programmi edasi arendada ja luua juurde uusi võimalusi liikumiseks. Täna kogu koolipere poolt kõiki, kes on aidanud kooli spordiinventari täiustada, ning eriline tänu Tartu vallale, kelle abita oleks mitmed ideed jäänud teostuseks.

Spordiöö raames tutvusid õpilased joogaga
Foto: Kristiina Raja

KARIKASARI
KÕIK LIHKUMA!

VIBULASKE ETAPP

7. 07. 2018 OTSLAVA KÜLAS
Kell 12 - 15 VÕISTLUSED

OTSLAVA KÜLA PÄIKESEPARGIS
vibu laskmine, kurnimäng, laskmine õhupüssist, pentanq

Kell 15 jätkub külapäevaga Otslava külaplatsil

- * võitjate autasustamine
- * puu istutamine
- * huvitavat ning lõbusat

Täisi Soometsalt

Kell 19
PIDU KÕIGILE!
Kohvik Peekker
Ohtul pilet 3 eurot

Info tel 513 8126 Jaanika: 520 6705 Enn

Korraldajad Maarja-Magdaleena Maaraku Selts
Mätsaluudusühing Korraldus Kõh
Otslava küla

MIDA SA PÄRISLT OMA ELUS TEHA TAHAD?

NOORSOOTÖÖTAJA MERILIN
MERILIN@TAHEKLUBI.EU
+ 372 555 92 077

NOORSOOTÖÖTAJA ELO
ELO@TAHEKLUBI.EU
+ 372 50 83 656

WWW.TUGILA.EE

Lähtume Sinust endast, Sinu oskustest, soovidest ja huvidest.

Aitame Sind sobiva töö leidmisel või hariduse omandamisel.

KES MA OLEN?

Aitame Sind oma teadmiste, kogemuste ja kontaktidega.

Toetame Sind väljakutselisele sisetööle.

MIDA VAJAD SINA?

Noortekeskuste Noorte Tugilaprogrammi tegevuste elluviimist rahastatakse haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi "Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhoive valmiduse parandamine" raames. Noorte Tugila programmi viib ellu Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus.

13. juulil 2018 kell 19:00
Maarja-Magdaleena vabaõhulaval

SUVEPIDU

Wiera Teatri etendus
J.B. Thomase / M. Ünt "Charley täd" raamatust
Lavastaja Peeter Kallav

Pärast etendust loob meeleolu ansambel

SÄDE

Ansambli vahvaegu sisustab Rein Kõra

Pilet 5 eurot
Info tel 5205906

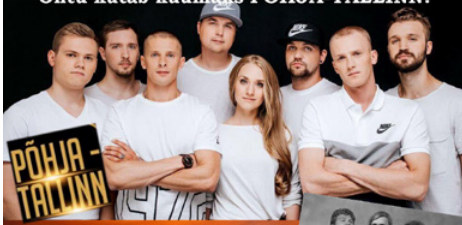
21. juunil 2018 Tabivere pargis

TABIVERE JAANITULI

VÄRAVAD AVATAKSE kell 20.00
Läheda jaanipäeva viib läbi õhtujuht
TARMO KALLASTE

* Traditsioonilised jaanipäeva mängud!

Õhtu kütab kuumaks PÕHJA-TALLINN!

Üllatusesinejad!

Jaanipäeva meeleolu loob folkansambel **FRÜHSCHOPPEN!**

PILET: 10/7€
EELMÜÜK Tabivere rahvamajas/
Piletilevis 7/5€ (8a k.a. TASUTA)

Lisainfo: Triinu 58552765/5044479

23. juunil 2018 kell 20
Maar ja Magdaleena puhkealal

JAANIPIIDU

koos ansambliga
Sonimuusikud

Vaheaegu sisustab Rein Karu

Avatud kohvik Pilet 4 eurot Allameetririhed tasuta
Pääsmete vahel loosime välja auhinna!

Jaanilõkke süütame kell 21
Jaanioöl on sõnajalad õites!

22. JUUNIL

LAEVA JAANIPÄEV

KULTUURIMAJA ÕUEALAL

KAVAS:

18.00 KULTUURIMAJA SAALIS "KRAAVIHALLID"
ESITENDUS LAEVA NÄTERINGILT

21.00 JAANITULE SÜÜTAMINE

21.05 RAHVATANTSURÜHM "KANARBIK"
KÕNEVISE
LAEVA MUSTLASTANTSIJAD "TSEKITS"

21.30 ANSAMBEL "MESIPUU"
ANSAMBEL I VAHEAEG- KÕNEVISE
ANSAMBEL II VAHEAEG- SAANGOMMI REBÜMINE

TASUTA!

Sportlik jaanipäev Laeva küla noorte

22. juunil

12.00 Avamine spordiväljakul

13.00 jätkub päev Kultuurimaja kõrval platsil, kus toimuvad võistlused igale vanusele

12.15 Jalka lahing kuni 10 aastased ja vanused 11+

17.30 lõpetamine ja auhustamine

Parimatele auhinnad!

Korraldajad: Karoliine Maria Pihlapuu, Anette Huum, Christin Marleen
Kask ja Karmen Kukkk
Lisainfo: Karmen Kukkk tel. 55511774

TARTU VALLA JAANIÕHTU

22. juunil 2018 kell 19.00 – 22.00 | Lähtel

sissepääs kõigile TASUTA!

Esinevad Tartu valla lüügevusiased

Enkursi „Tänuis Tudu 2018“ võitjate ja „Teeme ära“ talujuhtide tunnustamine

Jaanilõkke süütamine

DEALSINEJAD

DOLO DOOSALI
Ühtlasi juhib Toomas Lumi

JARVO MALTSEI EAND

Kohapeal võimalus ka keha kinnitada ja janu kustutada.

Info 53676020 Jaana Puur

Jääaja Keskus tähistab 6. sünnipäeva!

Pühapäeval, 8. juulil toimub Jääaja Keskuses üks tõeliselt vahva ja mõnus sünnipäevahõnguline perepäev. Sünnipäev algab kell 11 keskuse avamise ning sünnipäeva tordi söömisega äsjaavatud Jääkaru kohvikus.

Kell 12 saabub keskusesse külla Pipi, kes teeb lastega terve päeva jooksul vahvaid mängu ja võistlusi. Huvilised saavad lasta teha endale näomaalinguid. Kivipargis saab sõita poniga ning uudistada miniloomaada.

Sünnipäevalt ei puudu ka traditsiooniks saanud tasuta giidiekskursioonid, mis toi-

muud eesti ja vene keeles kell 12, 14 ja 16, ning loomulikult ka parvereisid Saadjärvel.

Jääaja Keskuse sünnipäev lõpeb mõnusa kontserdiga mammuti kõrval. Sel aastal esineb keskuse aatriumis kell 18.00 Stig Rästa.

Jääaja Keskuse sünnipäev toimub Saadjärve festivali raames, mis tähendab, et lisaks tegevustele keskuses jagub palju põnevaid üllatusi ning vahvaid tegelasi ka keskusest väljapoole.

Jääaja Keskus on sünnipäeval avatud kell 11.00-19.00. Jääkaru kohvik on avatud kell 11.00-21.00.

Keskuse päevapilet täiskasvanule on 5 eurot ja lapsele 2 eurot. Alla nelja-aastastele sissepääs tasuta. Lisainfo sünnipäeva kohta leiab veebist www.jaaaeg.ee

SAADJÄRVE FESTIVAL

5. - 8. JUULI

Neljapäev, 5. juuli

17.00 Saadjärve Regatt.

Reede, 6. juuli

Sportlik reede perega
Tabivere rannas
(Päevapilet 3.-).

16.00 Spordimängud:
Rannavõrkpall, Petanque, Libe jalgpall.

18.00 Kohalik päästekomando demonstreerib, kuidas päästa uppujat.

20.00-21.30 C-JAM.

16.00-21.30

Parvesõidud Tabivere rannas (PILET 3.-, kuni 4. a tasuta. Parvele mahub kuni 25 in). Avatud kohvik.

Laupäev, 7. juuli

XXVI Äksi kihelkonnapäev
Jääaja Keskuse õuealal
(Päevapilet 3.-). Päevajuht
Henrik Normann.

12.00 Päeva avamine ja Kalevipoja skulptuuri idee tutvustamine.

Välilaval Tartu valla isetegevuslased.

13.00 Äksi Völl (Jääaja Keskuse kivipargis).

14.00 Munaviske võistlus (Kivipargis) ja avatud töötoad (Jääaja Keskuse parklas, hind 1.-2.eurot).

15.00-17.00 Äksi Äss.

15.00-16.00 Tartu valla isetegevuslaste kontsert: Maarja-Magdaleena segakoor, meesansambel Mehed mandrilt, naisansambel Tormilind, Laeva naisrahvatantsu rühm Kanarbik.

17.00 Äksi Ässa ja Äksi Völli välja kuulutamine

17.00 Henrik Normanni

monoetendus

"Uskumatud seiklused New Yorkis".

18.00-21.00 Simman Väägvere Külakapelliga.

Kogu päev avatud kohvikud Jääaja Keskuse platsil: Kalevipoja kohvik, Jääkaru kohvik,

Noortekohvik. Kalda rannas: Sadamakuuri kõrts, kohvik Äksi MotoRantsos ja Äksi Motellis.

Pühapäev, 8. juuli

Pidulik ja traditsioone täis pühapäev - Jääaja Keskuse sünnipäev! (Päevapilet 5.-)

11.00 Jääkaru kohviku avamine ja kõne, jagatakse õhupalle ja maasikaid.

11.30 Tordi jagamine Jääkaru kohvikus.

12.00-18.00 Tegeleb lastega Jääaja Keskuses Pipi.

12.00 Töötuba: maanaiste selts Miina (seminarisaalis).

13.00-16.00 Näomaalingud (põlevkiviruumis).

13.00 Harrastusteatri etendus (uues seminariruumis). Välilaval Tartu valla isetegevuslaste esinemine: Väägvere Külateater, Väägvere pasunakoor, Väägvere kapell, Lähte naiskoor, Lähte naisrühm Hermine, naiskoor Tuule,

Äksi segakoor, Lähte rahvatantsijad

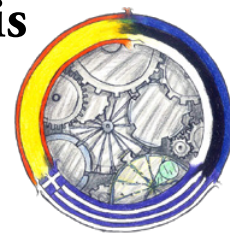
14.00 Asfaldijoonistusvõistlus.

18.00-19.00 Stig Rästa kontsert Jääaja Keskuses. Giidiringid ja parvesõit (sünnipäeva erihind 3.-, alla 4 a tasuta). Parv väljub ja giidiringid toimuvad kell **14.00, 15.00, 16.00, 17.00.**

Miniloomaaed ja Ponisõit (kivipargis) 3.- Päev otsa avatud Jääaja Keskuse välikohvik ning Soomepoiste muuseum.

Robootika ja koostöö ehk nädal Kõrveküla koolis koos külalistega Kreekast ja Hispaaniast

Kõrveküla põhikooli õpilased Grete Paat, Marta Roosimaa, Triin Visnapuu, Eleriin Ojakäär, Henri Treier ja Reigo Joorits ning õpetajad Juta Laane, Annika Teska ning Einar Nõmme

5.–13. maini olid Kõrveküla põhikoolis Erasmus+ projekti „Through robotics and collaboration to the successful citizens of the 21st century” (Robootika ja koostöö kaudu 21. sajandi edukateks kodanikeks) raames väliskülalised Kreekast Komotini linnast (koolist nimega Proto gymnasio Komotinis) ja Hispaaniast Gran Canaria saarelt Las Palmas de Gran Canaria linnast (koolist nimega IES Schamann), kes ööbisid õpilaste peredes.

6. mail külastasime kreeklastega Endla raba, kus kasutasime LEGO roboteid erinevate mõõtmiste teostamiseks. Väliskülalistele pakkus palju elevust mudane raba ja kopra langetatud puudega mets. Sama päeva õhtul saabusid Tartusse hispaanlased.

7. mail tutvusime koolimaja ja Tartu linnaga. Kõik said teada palju põnevat ja olid vaimustunud meie koolist ja linnast. Kõrveküla kooli õpilased tutvustasid LEGO Mindstorms EV3 robotite kasutamist ainetundides. Tunnikavad koostasid õpilased, integreerides õppeaine sisu ja robootika. Näitasime meie muusikatundi ja külalised osalesid töötoas, kus tuli programmeerida ja kasutada noodikirja, ning tulemuseks oli kena muusikapala „Juba linnukesed“. Järgmises töötoas tuli juba ise välja mõelda ning koostada tunnikava, kus roboteid kasutatakse teiste õppeainete õppimiseks.

8. mail külastasime Tartu ülikooli, kus meile tutvustati sealseid õppimisvõimalusi ja Värkvõrgu ehk asjade interneti laborit, mis koosneb nutika kodu ning kontori keskkonnast. Suur tänu Mattias Jõesaarele Tartu ülikooli arvutiteaduse instituudist! Külastasime ka Tartu Tamme gümnaasiumi, kus osalesime elektriteemalises töötoas, mille viisid läbi õpilased. Töötuba oli põnev ja külalised olid koolist vaimustatud.

9. mail sõitsime Tallinnasse tutvuma Tallinna Tehnikaülikooli biorobootika keskusega. Sealsete uurimistemade hulka kuuluvad bioloogiast inspireeritud allveerobotite tehnoloogiad, tehislühaste tehnoloogia väljatöötamine ning rakendamine, samuti uuritakse iseõppivaid ja isekohanevaid roboteid. Kõik oli väga põnev. Täname biorobootika keskuse teadurit Gert Tomingat enda ja kolleegide töö tutvustamise eest! Pärast seda jalutasime Tallinna vanalinnas, oli näha, et külalistele meeldis. Läksime Energia Avastuskeskusesse, kus meile näidati valku ja panime ise paljudele huvitavatele eksponaatidele käed külge. Õhtu lõppes Euroopa päeva tähistamise ja Eesti Vabariigi presidendi Kersti Kaljulaidi kõne ja kontserdi kuulamisega Vabaduse väljakul.

10. mail vaatasime Tartu Teaduskeskuse AHHA planetaariumietendust ja tutvusime majaga. Kõik olid rahul ja hämmingus, et seal

oli nii palju vahvaid asju ning maja oli avastusterohe. Pärastlõunal ehtasime MakerLabis rühmatööna 4 puldiautot ja juhtisime neid oma nutitelefonidega. Korraldasime nende rajal autode ralli, mis meeldis kõigile. Sai palju nalja!

11. mai hommikul tegime Kõrvekülas robotitega teatrit. Rühmatööna valmisid katkendid erinevatest näidenditest. Siis läksime Lähte kooli 3D-printimise töötuppa. Tutvusime toodete disainimise programmiga ning printisime külalistele roboteid. Alguses ei saanud vedama, pärast pidama. Suur tänu abi ja õpetuste eest Lähte Ühisgümnaasiumi direktorile Üllar Loksile, arvutiõpetuse ja robootika õpetaja Toivo Reitalule ning füüsikaõpetaja Erich Virgile! Pärast imetlesime Palalinna vaatetornist imelist vaadet Eestimaaale. See tekitas külalistes palju elevust. Õhtul ootas meid Kõrveküla kooli sööklas hüvastijätupidu. Koos olid kõik võõrustavad õpilased koos vanematega ja külalised, kes said proovida eesti toite ning kuulata eesti rahvamuusikat Väägvere külakapelli esituses.

12. mail jätsime hüvasti kreeklastega, aga hispaanlastega läksime päris rappa ehk taas Endla rappa. Seal tegime ka LEGO robotitega erinevaid mõõtmisi ning läbisime matkaraja, mis oli nii mõneski kohas üsna ekstreemne.

13. mail saatsime hispaanlased ära.

1. Rõõmus matkaskeltskond Endla rabas
2. Euroopa päev Tallinnas Vabaduse väljakul
3. Lähte kooli 3D-printimise töötuba
4. Hüvastijätupidu Kõrvekülas

Nädal möödus väga kiiresti. Oli palju huvitavaid kohtumisi, tutvusime teiste rahvaste kultuuri ja kommetega. Oli palju üllatusi! Nii kreeklased kui ka hispaanlased jäid nädalaga väga rahule ja loodavad peagi Eestisse tagasi tulla.

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programm
„Erasmus+”

Fotod:
Juta Laane ja
Vaido Laane

Äkslaste välknäitust oodatakse tuurile

Tekst ja fotod: Tiina Tambaum

Logo autor
Aide Lättemägi

Äksi kogukond tegi muuseumiööl ise näitust. Üheöö muuseumis „Õ ja Ä põlvkonna äkslaste ägedad ehted“ käis 19. mai õhtul ligikaudu 500 inimest. Ettevõtmine hakkas silma ja meie väljapanekust kõneles isegi muuseumiööde kokkuvõtte üleriigiline pressiteade. Kõige kaugem külaline tuli näitusele Indiast, kõige lähem muidugi Äksist. Aga tahan siin kohe ka märkida, et kohalikke oli külastajate seas imekspandavalt vähe. Mis siis ikka. Võib-olla järgmisel korral on usaldust omainimeste korraldatud asja vastu juba rohkem.

Oma ehteid ja nendega seotud lugusid eksponeerisid näitusel kokku 55 inimest, kõige noorem 8-aastane Birgit ja kõige vanem 81-aastane Aino. Kuigi ehted on rohkem naiste kirk, meelitas rahvast näitusemaja uksest sisse astuma hoopis suuremõduline väljapanek „Mehe ehe“. Roul (50) ja Kaspar (27) olid ukse ette sõidutanud oma kätega kokku klopsitud autod, mille kaunistavas funktsioonis ei kahelnud kindlasti ükski meessugu mõistev külastaja. Meeste ehteid oli väljas ka siseruumides. Vanaisa pitsilise portsigari vitriini toonud Priit (52) tunnistas, et sai näitust ette valmistades ootamatult jälile uutele niidiotstele perekonna ajaloos. Raiani (11) aastatepikkune kirk kaelakaunistuste vastu sundis aga perekonda tõdema, et väi-

kevennal on ehteid rohkem kui tema õdedel.

Minu enda jaoks oli ekspositsioonis kõige üllatavam leid ristimissõrmused. Karbikesest vaatasid vastu kullast sepistatud tillukesed rõngad, mille kohta võiks arvata, et need tseremoonia ajal tüdruk-beebi ja poiss-beebi tõntsakatesse sõrmedesse suruti. Tegelikult pävakangelased neid ei kandnud, tegemist oli vanavanemate sümboolse kingitusega ristilastele. Silma hakkasid muidugi ka suured kehakaunistused. Koidu (74) tutvustas näitusel 70ndate alguse moodi, kui krimpleenist ühevärvilise kottkleidi peal kanti metallehistööd. Kohe kerkis silme ette õbluke raamatupidajanna, kes metallist vöö ja keti otsas rippuva suure medaliga Avangardi kolhoosi kontorisest tõttab, ja kui ma ise poleks sellest ajast pärit, oleksid kolhoosnikud minu kujutluses võtnud tõenäoliselt ristiriitli kuju.

Näitusel oli väljas ka käsitsi valmistatud ehteid. Nii oli Dianale (40) vanaema pärndanud plekist kaelakaunistuse, mille kohta on teada vaid see, et meister on II ilmasõjas vangi langenud sõdur. Anitat (56) tuli aga lausa pidurdada, muidu oleks hoogu sattunud käsitöömeistri värvikirevate helmeste voog jõudnud looduskeskuse keerdtreppi pidi kolmandale korrusele. Hämaras toas tumedal postamendil esitles Katrin (32) rohelist veinipudelit, mille

kõrval lebas samalaadse pudeli küljest saadud, lihvitud ja peenikese traadiga kanditud võru. Imeasi on mõeldud käevõruks, mida omanik ise kõrgmoe rõõgatusele kohaselt kandnud ei ole ega julgegi kanda.

Merevaiguvitriin nägi välja nagu Liivi lahe põhi, kuhu olid seitse naist ära kaotanud oma kollased kerged prossid ja keed. Inga jutustas merevaiguväljapaneku juurde loo, kuidas ta on aastatega õppinud seda kohalikku fossiilset materjali hindama (vt all). Tõpoolest, kohalik värk võib olla igav ja hall ning enne peavad võõrad seda ülistama, kui ise märkama ja hindama hakkad.

Näituse põhjalikult läbi uurinud külastajad väljendasid avastamisrõõmu ja tänulikkust. Kuulsin väljujaid omavahel arutavat, et nüüd vaja koju minna ja nostalgiatuules omad ehtekarbid üle vaadata. Ema Katrin koos poja Mattiasega kirjeldasid aga nähtut sõnadega „aus näitus“. Oldi rõõmsad, et inimesed on hoidnud oma ehteid alles ja sellise asja ette võtnud, oldi rahul, et tuldi, ja kahtlustati nakatumist ehtimispiisikuga. Korraldajad said aga kaotatud kalorit tagasi sõnadest „Te võiksite sellega nüüd tuurile minna“.

Kogukonnapäevade ettevalmistuse käik on näha aadressil <https://www.facebook.com/ehtemuuseum>.

Koolilõpusõrmused töid näitusele Aili Sarv (III, XI, XVI, XXVII lend), Tarmo Aruoja (IV), Aino Tammet (V), Taivo Asula (XIV), Anita Priks ja Ene Sarv (XVIII), Hille Suurkivi (XIX), Helin Kreevan (XXI), Aide Lättemägi (XXIV), Kaili Alop (XXVI), Katrin Laiapea (XXVIII), Hando Tamm (XXXVI), Kristi Säärits (XL), Urmo Vilt (XLIII), Teet Suurkivi (XLIV), Tuuli Tollimägi (XLV), Mihkel Kaasik (XLVIII), Maris Tammet (LIV).

Näituse põhiüksusositsioonis osalesid Aide Lättemägi, Aino Tootsi, Anita Priks, Ave Ramm, Birgit Sisask, Diana Randviir, Diana Tull, Elen Tammet, Ellika Küttis, Elo Lättemägi, Eve Tammet, Helgi Luik, Helin Veetõusme, Helju Vilt, Hille Suurkivi, Inga Loimet, Kaili Alop, Kaja Randviir, Karin Evik, Karl Ots, Kaspar Kask, Katrin Laiapea, Katrin Sisask, Koidu Alop, Kristi Saksing, Leo Hertmann, Lisete Maria Ramm, Maarja Umal, Maria Tamm, Marianne Pruks, Marje Ploom, Priit Halberg, Raian Albert, Roul Albert, Zoja Kuslap, Tiina Ots, Tiina Tambaum, Toomas Ramm, Tuuli Tollimägi, Urmas Piir, Virve Ramm, Ülla Koha.

Merevaiguvitriin

See võis olla aasta 1993. Sai käidud Prantsusmaal ühe müügipartneri juures. Tema teatas siis, et teil seal Baltikumis on neid merevaiguethteid väga palju ja meil on need väga hinnas, et kui järgmine kord tulete, tooge. Otsin talle need Leedus ära, ise mõtlesin, issand jumal, kes neid kanda tahab. Aga aeg muutus. Me Prantsusmaale tagasi ei läinudki ja ehe vedeleb karbis siiani, seda pole keegi kandnud. Möödunud on 25 aastat. Reisin palju Leedus ja nüüd olen avastanud, kui ilusaid ehteid teevad kunstnikud merevaigust. Nüüd ma ostan ise ka neid ja kannan.

Inga Loimet

Muuseumiõised külastajad uudistamas ehte väljapanekut

Lõpusõrmused

Algas suur suvine Eesti loodusimede avastusretk

Tekst ja fotod: *Sigrid Sepp, Jäaaja Keskuse turundusjuht*

12 Tartu- ja Jõgevamaa külastuskeskust pakuvad 1. juunist kuni 16. septembrini 2018 võimalust tutvuda enda keskusega täiesti uut moodi, võita auhindu ning avastada Eestimaa loodusimesid. Eesti Vabariigi juubeliaastast inspireerituna on selleaastase H2O külastusmängu teema "Eesti 100 loodusimet".

Kas tead, miks on Eestimaa taevaskas sinine? Kas teadsid, et Eestimaal elab lind, kes suudab päevas süüa sama palju, kui ta ise kaalub? Milline näeb välja karu pesa? Millised mereloomad elasid Eesti aladel miljonid aastad tagasi? Nendele ja paljudele teistele põnevatele küsimustele leiab vastuse H2O külastusmängust.

Selleaastase mängu eesmärgiks on koguda keskustest kokku 100 Eesti loodusimet, mis on mängu vihikus ka vastavalt tähistatud.

Külastusmängu patroon füüsik Mart Noorma: "Kui Sa tahad sellel suvel Eestimaad veel paremini tundma õppida, siis osale Tartu- ja Jõgevamaa loodus- ja teaduskeskuste külastusmängus H2O ja õpi tundma vähemalt 100 põnevat fakti meie looduse kohta."

Külastusmängus osalevad Tartu Loodusmaja, Jäaaja Keskus, Vapramäe Loodusmaja, Tartu Ülikooli muuseumid, RMK Elistvere loomapark, Järvemuuseum, Alatskivi Looduskeskus, Teaduskeskus AHHA, Tartu Ülikooli Loodusmuuseum, Tartu Ülikooli botaanikaääd, Luua puukool-arboretum,

püsinäitus „Peipsi järve elu tuba”.

Mängus osalemiseks on vajalik vaid H2O loodus- ja teaduskeskuste külastusmängu vihiku olemasolu, mille huvilised osalevatest keskustest endale saavad. Külastusmängu vihikusse saab igast keskustest koguda pärast etteantud ülesande lahendamist templeid, mille alusel loositakse septembris välja vinkeid auhindu. Kuue templi kogumisel osaletakse auhindade loosimises ja kõigi keskuste templite (12 tk) kogujad osalevad peaauphinna loosimises. Auhinnad panevad välja näiteks Tartu Terminal, Lätis asuv Sajutu seikluspark, mängus osalevad keskused ning paljud teised.

Lisainfo mängu kohta leiab: www.kulas-tusmang.ee

"Peipsi järve elu tuba" Kasepää. Ka nii saab õppida, mis kala sees on

Huvilised Tü Loodusmuuseumi ekspositsiooni uurimas

Vapramäe Loodusmaja. Kui teravad on kopra hambad?

Piibe maantee – tee läbi looduse ja ajaloo

Arlet Palmiste, MTÜ Piibe Maantee Arendus juhatuse liige

Tallinnast autoga startides algab Piibe maantee Jägalast. Sinnani viib ilus neljarealine Peterburi maantee. 26. kilomeetril keera maanteelt Aegviidu poole ja oledki Piibe maanteel, mis loogeldes läbi imelise Eestimaa lõpuks Tartusse välja viib. Piibe maanteed saab muidugi läbida ka startides Tartust, siis tuleb võtta suund Salvestist mööda ja Jõgeva poole. Tee on sama, ainult mets on tee ääres teistpidi.

Piibe maantee nimi on kaunis vana ja nime päritolu pole seetõttu teada. „Ajaloolistes ürikutes on Piibe maanteed nimetatud niiviisi juba 1686. aastal ning see nimi tähistas tollal üle Albu, mitte aga üle Aegviidu–Jäneda kulgevate teede, mis on hilisem,“ avab Valdo Praust maantee nime ajaloolist tausta. Arvatakse, et tee sai nime tee ääres asuva Piibe mõisa järgi või

siis tee ääres laiuvate piibelehtede järgi, kuid minul on hoopis kolmas versioon ja olen kindel, et see võib olla neist kõige tõsem. Nimelt tähendab piibe Tartu murdes oksa ehk piibe tee on okstest tee. Aastasadu tagasi kasutasid tee-ehitajad tee tugevdamiseks pehmemates kohtades just oksa. Nii hakatigi okstest ehk piibetest teed kutsuma Piibe teeks.

„Tallinna ja Tartu vaheliste liiklemisteede kirevast arenguloost on enamik olnud tänaseni varjatud. 17. sajandi lõpu seis, mil koostati varaseimad meieni säilinud täpsed kaardid ja kirjeldused, sarnanes tänasega – olid olemas nii Piibe maantee kui ka üle Mäo kulgev tee, mis jäid samadele trassidele kuni 20. sajandi keskpaigani (autostumiseni). Vaid nende rollid on vahetunud – erinevalt tänasest oli

tollal tähtsam Piibe maantee. Põnevaim areng toimus enne 17. sajandi teist poolt, mil tee muutis mitmetel lõikudel ja aegadel oma trasse. Meie hävitusterohke ajaloo tõttu pole sellest säilinud otseseid ürikuid, vaid üksnes mitmeid laiali pillutatud kaudseid märke,“ jutustab Piibe maantee ajaloo teedeuuri- ja Valdo Praust. Ajaloolised liikumisteed ei olnud nii üheselt maha märgitud nagu tänapäeval. Eristada tuli taliteid, suveteid ja ka ratsateid, kus vankriga sõitmine polnud võimalik. Looduses jalutades võib tänaseni leida märke erinevatest teedest.

Kuidas veel saada ettekujutust endiseaegsest teekohast? Hobusega liikumisel oli oma loogika, mida järgides ja vanu kaarte aluseks võttes on võimalik saada ettekujutus, kuidas tee kulges. Mäest ja soost mindi ümber, jõest mindi üle koolmekohas, Lisaks pidi tee ühendamaks kõrtse, mõisaid, kirikuid jne.

„Piibe maantee Tallinnast Järvamaale viiv osa kulges muinasajal ning varakeskajal töö-

näoliselt mitte üle Soodla, Aegviidu ja Jäneda, vaid üle Saha, Kiviloo, Voose ja Albu; praegusele sihile jõudis ta Järva-Jaani lähisel,“ jätkab Valdo Praust. “Ka Tartumaa põhjaosas – muinasaegse Vaiga ehk Vaiaa ulatuses – erines Piibe maantee suvine trass praegusest. Muinasaegne tee kulges Kärdest tõenäoliselt üle Ripuka muinaslinnuse ning sealt edasi üle Laiuse, Palamuse ja Luua, suundudes meieni tuntud trassile Nava kohal. Üheksa suurema muudatuse tulemusena – arvatavasti seitse neist keskajal, kaks aga Rootsi ajal – tekkinud 210 km pikkune Piibe maantee trass jäi praktiliselt muutumatuks kuni 20. sajandi teise poole õgvendusteni. Tollane tee ühtis muinasaegse suvise teega vaid 14% lõikudel – Tallinna Lasnamäe klindiserval 3,5 km ulatuses, Järva-Jaanist Koeru suunas (Kargu lahkemiskohani) 11,3 km ulatuses, Piibe–Kärde lõigul 13,8 km ulatuses ning Tartu Puiestee tänava ristmikust vanalinna 800 m ulatuses. Muudel lõikudel on tee ajavahemikul 13.–17. sajandini oma kulgemissihti muutunud. Sealhulgas muutus Rootsi ajal suvise tee siht koguni 63% ulatuses.”

Kui keskajal läbis tee kindlasti mõisasüdameid ja kihelkonnakeskusi, siis nõukogude ajal hakati teed asulatest mööda viima. Nõukogude perioodi algul oli maantee kohati nii halvas seisus, et muutus kevaditi läbimatuks. Nii meenutavad paljud Järva-Jaani elanikud, et 1950ndatel ja hiljemgi oli tee nii halvas korras, et asulast välja sai ainult rongiga, sest teed polnud liikluseks võimalik kasutada. Teeuundustega muudeti olemasolevat teed ja valmisid uued lõigud mööda Aravetest ja Koerust. Samuti sai alles nõukogude aja lõpul viimane Piibe maantee lõik Järva-Jaani ja Koeru vahel asfaltkatte. Jälgi ajaloolisest teest võib teadlik silm leida loodusest tänagi. Küll on keset metsarada korraga uhke sild või ääristavad teed betoonpostid. Kõige lihtsam on seda märgata Kõrvemaa matka- ja suusakeskuse taga.

Maanteel liikudes on põnev viia ennast mõtetes aega 100 ja rohkem aastat tagasi, kui maanteel liiguti peamiselt jala või hobusega. Tundmatust varjav mets pressis mõlemalt poolt teele. Metsast võisid välja tulla röövlid või murdjad loomad. Iga juhul oli liiklemine seotud hoopis teistsuguste ohtudega kui tänapäeval. Maanteel liiklemist on oma mälestustes meenutanud paljud Piibe maantee ääres elanud inimesed. Järva-Jaani külje alt pärit admiral Johan Pitka meenutab, kuidas ta esimest korda isaga Tallinnasse sõitis. Teele asuti varavalgel ja esimene peatus tehti Aravete

kõrtsis. Aravete kõrts asus praeguse kultuurimaja vastas üle tee, mis hiljem mõisaproua poolt kohalikele seltsidele seltsimajaks kingiti. Täna-seks pole hoone säilinud. Admiral Pitka jätkas teed, kuni Iru mäe otsast avanes lõpuks vaade merele ja Tallinnale. Meri lummas noormeest nõnda, et hiljem astuski ta merekooli ja temast sai Eesti tuntumaid laevakapteneid. Piibe maanteel on liigelnud paljud kuulsused. Soome eepose autor Elias Lönnrot on kirjutanud oma mälestustes, kuidas ta 1844. aastal jala mööda Piibet Tartusse Kreutzwaldile külla läks. Kindlasti sõitis mööda Piibet ka 1934. a maailmakuulus kirjanik H. G. Wells, kes külastas Jäneda mõisaprouat, kellel oli Kalijärve ääres suvemaja. Piibe maanteega on tihedalt seotud paljud Eesti kultuuri- ja avaliku elu tegelased. Kahekordse olümpiavõitja Kristjan Palusalu presidendilt kingiks saadud Pillapalus asuv talu on vaid 100 m kaugusel Piibe maanteest. Kes ei mäletaks ütlemist „Palusalu, anna valu, siis saad Pillapalus talu ...“. Aegviidu kalmistul puhkab Eesti rahvatantsuema Anna Raudkats. Siinsamas viibis sõja ajal pikalt Raimond Valgre oma korpusega, kes kirjutas sellel ajal „Aegviidu valsi“. Ega saanud oma kodukanti Vargamäele teisiti kui Piibe maanteed mööda rahvakirjanik A. H. Tammsaare. Jõgeva on Betti Alveri ja Alo Mattiiseni sünnilinn. Maanteed mööda liikudes võib seega jutustada terve Eesti kultuuriloo taustaks needsamad metsamassiivid, mis on inspiratsiooniks olnud paljudele.

Täna sel päeval on seoses suurema liikluse suunamisega Tartu maanteele saanud Piibe maanteest väga heas korras tee, mis läbib maalilisi väikseid Eesti asulaid (Aegviidu, Järva-Jaani, Tabivere, Jõgeva, Lätte) ja ime-list loodust. Tee ääres asuvad mitmed kirikud (Jõelähtme, Järva-Jaani, Ambla, Koeru, Äksi), mõisad (Anija, Jäneda, Albu, Kurisoo, Orina, Aruküla), muuseumid (Rebala, Kehra Raudteejaam, Järva-Jaani muuseumid, Vanatehnika Varjupaik, Jäneda, Pommiauk Jõgeval, Tabivere, Jää-aja Keskus), mis ootavad ajaloo huvilisi külastajaid. Eriti oodatakse Piibe maanteele loodushuvilisi. Maantee äärest saavad alguse paljud tähistatud matkarajad, mida saab läbida koos pere või sõpradega. Teid ootavad ka looduskeskused (Kõrvemaa, Aegviidu, Elistvere, Kassnurme). Kelle sõit venib Piibe maanteel pikemaks, see leiab mugavaid ööbimisvõimalusi kogu maantee ulatuses (Kõrvemaa, Nelijärve, Jäneda, Järva-Jaani, Jõgeva,

Äksi kiigepark. Foto: www.puhkaeestis.ee

Äksi). Paljud põnevad paigad on külastajatele avatud tasuta ja nende külastamiseks on vaja vaid head tahet (Äksi kiigepark, Kassnurme mäed, Vanatehnika Varjupaik). Võta aega, peata auto ja tee hinge rõõmustav jalutuskäik. Piibe maantee ootab suviseid liiklejaid, kellel on aega tutvuda Eesti kultuuri ja loodusega.

Kontserdisari „Teekond” teeb peatused Tartu ja Elva raudteejaamades

4.-8. juulil on muusikalisel teekonnal mööda Eestit puhkpillikvintetid Estica ja Vanemuise Kvintett, andes kokku 14 kontserti üle Eesti.

“Teekond” on EV100 muusika programmi kuuluv kontserdisari, mis sümboliseerib muusika kaudu Eesti Vabariigi kasvamist ja arenemist 100 aastaseks saamiseni. Kontsertidel kõlab Eesti heliloojate looming.

Kontserdisarja raames toimuvad kontserdid erinevates raudteejaamades üle Eesti. Nii läbib muusikaline rong Haapsalu, Risti, Vaivara, Kadrina, Karuse, Rapla, Türi, Elva, Viljandi, Tartu, Keila, Tapa ja Valga raudteejaamad ning Tallinn-Väike depoo. **Elva raudteejaamas teeb Teekond peatuse reedel 06. juulil kell 19:09.**

Tartu raudteejaamas saab Teekonna kontserti kuulama tulla laupäeval 07. juulil kell 20:11, kus kuulajatele mängib Vanemuise Kvintett. Vanemuise Kvinteti esindaja Marie Jaksmani sõnul on nende kava värvikas kombinatsioon Eesti kvinteti puhkpillimuusikast. “Keskmes on 5 instrumenti nende eriilmelisteis palgeis. Eesmärk on tutvustada puhkpillimuusikat, instrumente ning näidata, et klassikaline kvinteti puhkpillimuusika elab ja on äge!”

Mõlemad kontserdid on kuulajatele tasuta!

Kukkus ja uppus

Riivo Mölter, Lõuna päästekeskuse ennetusbüroo nõunik

Kukkus vett võttes kaevu... Libises muru niites kaldast tiiki... Kaotas ojust kastmisvett võttes tasakaalu... Kaotsi läinud 5aastane tüdruk leiti tiigist uppununa.

Paljude traagiliste veeõnnetuste põhjuste tuum kõlab just nii. Eelmisel aastal uppus 42 inimest, nendest üle poolte põhjuseks oli ootamatu vettekukkumine. Uppus neli last, kellest kolm olid alla kuue aasta vanused. On veeõnnetusi, mis arenevad väga kiirelt ja mida on raske ette aimata. Tagant järele kaaludes leiab siiski alati, et õnnetuse ära hoidmiseks oleks saanud midagi ära teha. Et aga õnnetusi juba eos ära hoida, peab ohutu elukeskkonna kujundamine olema kogu aeg esmatähtis.

Kukkumistega seotud olukorrad on eripargelised ja nende ärahoidmiseks on raske igas olukorras toimivaid juhiseid anda. Alustuseks on tähtis kukkumisega seotud ohte oma kodu ümbruses hinnata. Kas sina tead, kus varitsevad sinu kodu läheduses ohud, mis

võivad põhjustada vette kukkumist? Kas oled hinnanud, millised on sinu võimalused raskustes toime tulla? Üksi õnnetusse sattudes päästab end ju ennekõike hätta jäänud ise, kui tal on selleks piisavalt jõudu ja õnne.

Siin kehtib ütlus: „Uppuja päästmine on uppuja enda asi“.

Lastel puuduvad kogemused ohtude ja oma võimete hindamiseks. Seepärast peavad täiskasvanud neil tiigi, basseini või vanni ääres silma peal hoidma. Või kui järelevalvet tagada ei suudeta, siis tuleb takistada juurdepääs vee kogule kasvõi aia ehitamisega. See nõuanne kehtib aastaringelt, sest raske veeõnnetuse võib põhjustada ka läbi jää vajumine.

Eakatel on küll kogemusi, kuid õnnetuse korral ei pruugi füüsiline seisund võimaldada veest pääsemist ning seepärast vajavad abi nemadki. Möödunud aastal uppuinust enam kui pooled olid vanuses 51-80 eluaastat. Eaka koduümbruse ohutumaks muutmiseks tasub veevõtukohtade – olgu selleks kaev, tiik või oja – juurdepääsud turvalisemaks muuta. Kasulik on paigaldada nende juurde käsipuud, rajada trepp või korralik purre. Nendest vahenditest võib abi

saada muideks ka mõni teie napsutanud külalistest. Eelmisel aastal uppunud meestest olid üle poole alkoholijoobes, naistest oli joobes kolmandik.

Päästamet innustab ohutut elukeskkonda väärtustama ja kujundama ennetuskampaaniaga „Hoi silma peal“. Kampaaniaga kutsume veekogude ümbrust ohutumaks muutma ning nõrgemaid pereliikmeid veekogude juures tähelepanu all hoidma, et ei juhtuks õnnetusi.

SISUTURUNDUS

Elektrilevi alustas üle-eestilise kiire interneti võrgu vajaduste kaardistamist

Peeter Liik, Elektrilevi OÜ kommunikatsioonispetsialist

Eesti suurim võrguettevõtte Elektrilevi alustas sel nädalal kiire interneti võrgu sooviavalduste kogumist. Eesmärk on saada üle-eestiline teravikpilt, mis võimaldab täpsemalt kaardistada võrgu ehitamise vajadusi.

Sooviavaldusi kiire interneti võrguga liitumiseks saavad esitada kõik inimesed üle Eesti ning selleks ei pea olema Elektrilevi klient. Avaldusi kogutakse veebilehe teel: <https://www.elektrilevi.ee/kiireinternet>.

„Tahame järgmisel aastal alustada avatud kiire interneti võrgu rajamist ja selleks on meil vaja eelnevalt võimalikult täpset infot, millistes kohtades Eestis on kiire interneti vajadus,“ ütles Elektrilevi juhatuse liige Taavo Randna.

Sooviavaldused on üks osa, mis hakkavad mõjutama Elektrilevi arendusotsuseid. „Kiire interneti võrku hakkame planeerima sooviavaldustest lähtuvalt. Kuid kindlasti arvestame investeeringute puhul ka teisi asjaolusid – näiteks loob efektiivsuse ehitamine

koos elektrivõrgu uuendamisega. Vaatame ka olemasolevate internetiteenuste võimalusi ja siin saavad prioriteetsuse piirkonnad, kus täna on olematu või väga madal ühenduse kiirus,“ ütles Randna. Ta lisas, et kogutud info analüüsil selgub täpsemalt, millises ulatuses ja kuhu Elektrilevi hakkab võrku rajama.

Sooviavaldusi kogutakse 2018. aasta augusti lõpuni. Alates sügisest hakatakse välja töötama täpsemat üle-eestilist investeeringute ajaplaani. Võrgu väljaehitamine plaanitakse 5-aastasele perioodile.

Elektrilevi poolt rajatav kiire interneti võrk on avatud kõigile sideteenuste pakkujatele. See tähendab, et internetiteenust saavad võrgu kaudu pakkuda kõik operaatorid. Elektrilevi ise internetiteenuseid müüma ei hakka.

Elektrilevi testib 2018. aastal avatud kiire interneti võrgu rajamist mitme pilootprojekti raames. Praegu käivad avatud sidevõrgu rajamise tööd koos elektrivõrgu hooldus-

töödega Tallinnas Veskimetsa piirkonnas, kus leping internetiteenuse pakkumiseks on sõlmitud nelja sideoperaatoriga. Üle-eestilise võrgu ehitamisega loodetakse algust teha juba 2019. aastal.

„Rajame kiire interneti võrgu elektriliinidele. Tänu kahe taristu ühistöödele säästame raha ja suudame kiire interneti võrgu valmis ehitada võimalikult kiiresti,“ lisas Randna. Valguskaablil põhinev püsühendus on kvaliteetne ja vähem sõltuv ilmast ning võimaldab kasutada internetikiiruseid kuni 1 Gbit/s.

Elektrilevi on suurim jaotusvõrguettevõtte Eestis ning haldab ligikaudu 60 000 kilomeetrit elektriliini ja 24 000 alajaama. Lisaks sellele pakub Elektrilevi ka mitmeid vabaturuteenuseid, millest suurim on hetkel Tallinna ja Tartu tänavavalgustuse haldamine, kus just tänu taristu ühiskasutusele on suudetud tõsta tänavavalgustuse kvaliteeti, rikete parandamise operatiivsust ja on oluliselt vähendatud halduskulusid.

Noor saab peagi omavalitsuselt rohkem tuge

Artikkel on valminud sotsiaalministeeriumi ja Tugila koostöös

Maikuus alustavad noortegarantii tugisüsteemi kasutamist 35 kohalikku omavalitsust, mis tähendab, et üle Eesti on valmisolek pakkuda vajadusel tuge ligi 36% noorele vanusegrupis 16–26.

Kindlasti on igalühel tutvusringkonnas mõni noor, kes hetkel ei tööta ega õpi ning pole ka märgata, et ta teeks tulevikuplaane. Natuke murelikuks teeb, mis noorest saab ja kuidas teda aidata. Hea uudis on see, et üha rohkem on omavalitsusi, kes soovivad oma piirkonna noori senisest enam toetada.

Mais alustavad noortegarantii tugisüsteemi kasutamist need 35 kohalikku omavalitsust, kes on selleks valmisolekut ja soovi avaldanud. See tähendab sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistris (STAR) noortegarantii tugisüsteemi kasutuselevõttu, mis võimaldab saada teavet enda piirkonna 16–26aastastest noortest, kes tõenäoliselt vajavad tuge kas haridustee jätkamiseks või tööturule jõudmiseks, samuti kohustust saadud teabe alusel noortele tuge pakkuda. Seejuures tuleb järgida noortegarantii tugisüsteemi juhtumikorralduse mudelit ja nii noorsootöö kui ka sotsiaaltöö häid tavasid.

Taotluste esitamiseks vajalik info, taotluse esitanud omavalitsuste nimekirja ja noortegarantii tugisüsteemi rakendamiseks vajalikud materjalid on leitavad tööelu portaalist (www.tooelu.ee/tugisysstem).

Kuidas ära tunda tuge või abi vajavat noort? Kahjuks ei pruugi keegi tuge vajavat noort kohe ära tunda, sest väliselt ei viita sellele üldjuhul miski. Tegemist on inimese eraelu puudutava küsimusega, seetõttu tihti ei julge lähedased ja sõbradki noore tulevikule tähelepanu juhtida või noorelt mittetöötamise ja õpingute katkestamise põhjuseid uurida. Kiire elutempo tõttu vahel isegi ei märgata, et noor on kõigele käega löönud, edasiõpin-gutest loobunud, ei suuda pikemat aega tööd leida ja on sihi kaotanud. Noore probleemid tulevad ilmsiks enamasti siis, kui seda oskavad märgata lastevanemad, sugulased, sõbrad või pedagoogid, sotsiaaltöötajad, karjäärinõustajad. Kui noor käib veel koolis, võivad ka õpetajad oma kogemustele tuginedes märgata, et noor on muutunud, mis tähendab, et tal võivad olla mured. Seda peegeldavad muuhulgas noore käitumine, hinded, suhtumine ellu ja õpitavas.

Üldjuhul võib öelda, et kui noorel on jäänud kool pooleli või kui täisealine noor ei ole

juba aasta aega töötanud ning ka ei otsi tööd ega tee plaane, vajab ta tuge.

Millised on peamised riskitegurid?

Noorte Tugila eelmise aasta analüüs näitas, et sagedamateks riskiteguriteks, miks satutakse hätta, on nii noormeeste kui neidude puhul lõpetamata haridus ja seejärel päritolu maapiirkonnast, mis tähendab, et elatakse piirkonnas, kus pole töökohti, perede sissetulekud on väikesed ja puudub piisav ühistranspordisüsteem, et käia kaugemal tööl. Üheks noorte probleemiks on ka vähesed sotsiaalsed oskused.

Kui 2015. aastal sügisel käivitus 15–26-aastaste mitteõppivate või -töötavate noorte toetamiseks Noorte Tugila programm, siis kahe aasta töö tulemusel võib öelda, et ligi 52% noortest ei oleks programmi ise jõudnud, kui keegi poleks nende olukorda märganud või noore murele viidanud. Seega on oluline osata märgata noori ja lugeda väliseid märke.

12% puhul on Noorte Tugila poole pöördunud noor ise või tema pere. 36% puhul on noored jõudnud teenusesse, sest noorsootöötajad on liikunud kohtades, kus noored käivad ning kus on võimalik noortega suheldes võimalikke probleeme või toe vajadust selgitada.

Kuidas uus süsteem ja juhtumikorralduse mudel töötama hakkab?

Juba praegu on olemas noortegarantii tugisüsteemi olulised osad, mis eraldiseisvalt töötavad, näiteks karjääri- ja tööturuteenused, noorsootöö toel elluviidav Noorte Tugila programm, kohaliku omavalitsuse enda teenused ja noortele suunatud tegevus. Noortegarantii tugisüsteem aitab kõigil tuge vajavatel noortel nendeni paremini jõuda ja süsteemi terviklikumaks muuta.

Noorte kohta, kes võiksid tööle ja õppima asumisel tuge vajada, hakkavad STAR-i riiklikud registrid infot andma kaks korda aastas: kevadel ja sügisel. Rahvastikuregistrist saadakse ühendusevõtuks vajalikud kontaktandmed: e-posti aadressid, telefoninumbrid ja elukoha aadressid. Alaealise noore puhul annab registri ka noore hooldajate, näiteks tema ema ja isa kontaktandmed, mis on vajalikud, et kohaliku omavalitsuse töötaja saaks noorega toevajaduse täpsustamiseks ühendust võtta. Alaealise noore puhul saab kohaliku omavalitsuse töötaja teavitada lapsevanemaid, et nende lapse poole on toepakkumisega pöördutud.

Kohaliku omavalitsuse pöördumise saavad need 16–26-aastased noored, kes vastavad

Noortegarantii tugisüsteemiga liitunud kohalikud omavalitsused

kõigile järgmistele tingimustele: ei õpi, ei tööta; ei ole töötuna arvel, ei ole tuvastatud puuduvat töövõimet või üle 80-protsendilist töövõime kaotust; ei saa töötamise toetamise teenust või hüvitist alla pooleteiseaastase lapse kasvatamise eest; ei tegele ettevõtlusega; ei kanna vangistust või eelvangistust; ei viibi asendus- või kaitsevæteenistuses.

Arvestades seda, et tegemist on registrite andmetega, mis ei pruugi peegeldada alati tegelikku olukorda, tuleb kohalikul omavalitsusel üle täpsustada noorega registrist saadud info ning noore toe vajadus. Näiteks kui noor on asunud elama ja õppima välisriiki, kuid pole rahvastikuregistris elukohamuudatust kajastanud, võib noortegarantii tugisüsteem registritest saada info, et noor pole aktiivne ja võib vajada abi.

Kohalik omavalitsus lähtub noorte andmeid kasutades andmekaitsereeglitest. Samuti arvestab kindlasti noore soovidega ja keegi vastu noore enda tahet talle tuge ja teenuseid peale ei suru.

Loodud lahendus annab ühtlasi noorele võimaluse kiirelt enda toevajadusest ja soovidest kohalikule omavalitsusele teada anda. Selleks tuleb vastata lühikese ankeedi küsimustele kohaliku omavalitsuse pöördumisega saadetud veebiaadressil. Kui noor soovib tuge, siis kohaliku omavalitsuse töötaja ehk juhtumikorraldaja jõuab koostöös noorega temale vajalike ja sobivate lahendusteni. Noore eesmärkidest lähtuvalt koostatakse ja arutatakse koos läbi plaan, kuidas lahenduseni jõuda. Vajadusel kaasab juhtumikorraldaja teenuste osutajad. Kõige olulisem on see, et kohaliku omavalitsuse töötaja nõustab ja toetab noort tema teekonnal eesmärgi seadmisest kuni selle saavutamiseni.

Noortegarantii tugisüsteemi kasutamist reguleerivad sotsiaalhoolekande seaduse ja teiste seaduste muudatused jõustusid 15. aprillil. Tugisüsteemiga liitumine on kohalikele omavalitsusele vabatahtlik, kuid tegemist on hea võimalusega panustada oma piirkonna noorte abistamisse, et toetada noorte iseseisvat toimetulekut, hariduse omandamist, töövalmiduse suurendamist ning tööturule minekut.

Tartu seniormeeste tegevus õiekuul 2018

Rein Parm, meesteklubi liige

Tartu Seniormeeste Klubi üldkogul 16. mail ehk rahvakeeles õiekuul tehti kokkuvõtteid senitehtust ja kavandati plaane suviseks tegevuseks.

Klubi president Kalev Jahnson kiitis juhatuse liiget Heikki Uibopuud mai alguses teoks saanud seniioride Stockholmi kruisi hea korraldamise eest. Koos teiste eestimaalastega võttis reisist osa mitukümmend Kodukotuse liiget. Mugavas laevas Viktoria I toimusid kahel öhtul viktoriinid, loosimised, tähtpäevade tähistamine, tantsud, ühislaulmised ja Mongoolia klassikalise tsirkuse etendused. Stockholmis nauditi kevadoites suurlinna ilu.

Meenutati ka taevamineku pühal, 10. mail toimunud kevadpidu koos ekskursiooniga Võrumaale, Läti piiri lähedale Metsavenna tallu. Reisil osales 26 Kodukotuse liiget.

Võimlemisklubi juhataja Tiiu Oras kiitis võimlemas käivaid mehi ja kutsus aktiivsemaid klubi liikmeid osalema 23. mail toimuvale Tartu Tervisepäevale.

Esikoha piljardis "Püramiid" ning meeste klubi valduses oleva, 31 aastat tagasi soetatud rändkarika võitis tänavu Arvo Teder. Iga-aastaste võitjate nimed on graveeritud karikale. Teise koha saavutas Heiki Vinn ja kolmanda Aarne Peterson.

Üldkogul osalejatele jagati infot suviste kokusaamiste kohta. 6. juunil toimub Lääniste külaseltsi puhkealal Ahja jõe ääres juba kolmandat korda spordipäev koos sauna ja kalapüügiga. Üle-eestiline 18 sõprusklubi kokkutulek Sangastes toimub 9. juunil ja kuuendad Agali spordimängud Agali järve ääres Vello Padriku talus toimuvad 25. juunil, ikka koos sauna ja kalapüügiga. Juulikuul on pööras petanki ja discgolf'i mängimisel. Alates augustikuust algab jälle aktiivne tegevus siseruumides.

Üldkogul tunnustati aktiivse ja pikaajalise tegutsemise eest ning anti üle Kuldses Oscari kuju 80 a juubeli puhul Taivo Püssile ja Levo Lemetile ning 70 a juubeli puhul Vladimir Šokmanile. Kõlasid sünnipäevalaulud ja tervitused. Kui terviseklaasid olid kokku löödud ning pruugitud maitsvaid suupisteid, kõlasid ühislaulud, vesteldi ning arutati uute ürituste korraldamist.

Ikka mehed koos - tuju hoos!

Mehed punkris metsavenna rolli sisse elamas

Karikavõitja piljardis on Arvo Teder

Kuldmehikese üleandmine Vladimir Šokmanile
Fotod: Rein Parm ja Maldo Kikkull

Seniormeesteklubi üritused suvekuudel

- **Kodukotus** on 23. juunist kuni 31. juulini suletud. Taas jätkame 1. augustist.
- 22. juunil kell 12 toimub **meesteklubi üldkogu**, kus on kavas teated, ettekanded, suveürituste arutamine, spordialade võitjate autasustamine ja klubiliikmete juuni-juulikuul sünnipäevade tähistamine: VÄINO ERILAI 83; VELLO KIBE 78; IVAR LANNES 76; AAVO SIRGE 75; ANTS ANIJAGO 68 - pluss eelmistelt üldkogudelt puudunud sünnipäevapoisid.
- 25. juunil kell 12 VI Agali spordipäev koos saunaga.
- Välialadest harrastame *discgolf'i*, orienteerumist ja petanki ning sisealadest piljardit, koroonat, lauatennist, malet, kabet ja bridži.

Tartu valla eakad mehed,
huvi korral võtke ühendust
klubi juhatuses telefonil
502 4575
või e-postiga
seniormehed@gmail.com

E	V	O	X
www.evovx.ee			
Evov OÜ nõustab Teid ja Teie ettevõtmisi ning jagab oma kogemusi järgmistes valdkondades:			
• Ehitusprojektid: eramud, juurdeehitised, abhooned, vee- ja kanalistasiooniprojektid • Hoonete seadustamine: olemasolevad abihooned, rajatised, ümberehitised • detail- ja üldplaneeringute koostamine • keskkonnauuringud ja -analüüsid • haljastus ja heakord • vee- ja jäätmemajandus			
Evov OÜ, Leetpõosa 16, Tartu vald, 60534 Tartumaa, GSM 5373 9326			

AV MOTO.ee
Laste mototehnika & varuosad

Sügislill Saima

Valter Toots, külakaaslane Ülesoolt

(Algus jaanuari, aprilli ja mai Kuukirjas)

See on täna ajalugu

Tõsi, ronge on rohkem liikuma hakanud. Aga mis neist kasu, meie Sootaga pooljaam kisti maha. Kohe maatasa. Tundub et mõnegi asjaga on tehtud samaviisi...". Saan aru, et jutt on maaharimisest ja sarvilistest.

Timsalt tagasi sõites mõlgutan, kui palju neis pensionäri tänases elunägemises iva on. Ja pean paljuski nõustuma. Tunnen, et kui ei tahakski, pean temaga ühte meelt jääma – riik tükib meist mööda sõitma nagu Tallinna-Tartu rong. Näiteks kasvõi seesama piki küla jooksev raudteegi. Kui paar rongigi peatuksid. Nii nagu pärast sõda oli. Kuni laarlaste tulekuni peatus rong SOOTAGA POOLJAAMAS KAHEKSA KORDA PÄEVAS! Said sõita nii Tallinnasse kui Tartusse, Jõgevale ja Tapale. Täna oleks inimestel mugavam ja ei peaks autoga Tallinnasse parklatesse tolgerdama minema või Tartusse linna sõitma. See oleks käegakatsutav hool inimeste eest. Täna meie riik rohkem kiirustab sinna Euroopasse. Teeb kiirteed sinna. Kas ei tuleks olla tasakaalukamad? Võib-olla peaks mõtlema ümberringi kaelani ulatuva rohu ärakasutamise peale. Vanasti andis ta piima, liha ja võid. Ja muidugi leiba-saia... Tunnen ajakaaslaste sõnades etteheidet. Miks ka mitte. Saima on kolmas inimene minu Kastli külast, kes viitab võõni ulatuva heina mittekasutamisele. Meie otsime täna mingisugust Nokiat. Aga meie esiisade poolt kasutatud ja kalliks peetud loodusvara, meie pärandatud Nokia mädaneb-kõduneb... Toodab CO-kahte. Vist selleks, et osta ja süüa poolakate rukist-kartuleid, ukrainlaste saiaivilja, argentiinlaste härgi... Ja nüüd ka soomlaste pärisvõid. Ja ongi käes päevad, kus meie lapsed peavad minema leiba teenima mujalt. Mõtete reastaja üleaedse Tiina mees on ehitajana Soomes, naabri poeg Andrus oli aastaid sunnitud olema Atlandi rannikul Norras, Nõu Alberti pojapoeg elatist hankima Šotimaal... Endel Tuudaku poeg Soomes... See loetelu ei ole täielik. Olgu, õnneotsijad mingi. Aga et häda sunniks kodu maha jätma – nagu see oli tuntud kirjaniku Ernest Hemingway aegadel, kui suurkirjanik kirjutas: "See ei ole sadamalinn, kus ei ole üht ruugehabemelist eestlast...". Täna seda olla ei tohiks. Nii arvan jutu jätkuks minna, teiste mõtete kogu ja resümeeeri.

Selliste segaste mõtetega jõuan küla lõpust niinimetatud nõukaegse tolmuva asfaldini, kolme nõukogude ja kahe tänase uue Eesti maja võrra uuenenud Kastlisse.

Hinge aga jäävad Saima sõnad ja meelde silmad, ikka elutule helgiga. Teen endas lõppotsuse – ta on küla sügislill. Justkui krüsanteem, milliseid kasvatas kõõgi akna all minu ema. Krüsanteemipõõsas aknast välja kaedes elavdas oma väikeste tumepunaste õitega halle päikesevaeseid sügispäevi. Olgu Saima selleks ja selline veel ja ikka.

Kohtumised niisuguste mäletavate inimestega kosutavad.

Kirja pandud Mikhlikuul 2013, lõikusküül 2017.

Surnuaiapähad Tartu praostkonna koguduste kalmistutel

Laupäeval, 16. juunil

11.00 Vana-Peetri surnuaial Tartus

Pühapäeval, 17. juunil

12.00 Tartu Pauluse surnuaial
12.00 Rahumäe surnuaial Tartus
12.00 Vara surnuaial
15.00 Äksi surnuaial

Laupäeval, 23. juunil

11.00 Kambja surnuaial
11.00 Tuigo surnuaial
12.00 Kodavere surnuaial
12.00 Kursi surnuaial
12.00 Palamuse uuel surnuaial
12.00 Siimusti surnuaial
13.00 Maarja-Magdaleena surnuaial
14.00 Raadi surnuaial (Tartu Maarja kogudus)
14.00 Laiuse surnuaial

Pühapäeval, 24. juunil

11.00 Mustvee surnuaial

12.00 Alatskivi surnuaial

12.00 Avinurme surnuaial

13.00 Ahja surnuaial

13.00 Ahunapalu (Peravalla) surnuaial

15.00 Laeva surnuaial

15.00 Lohusuu surnuaial

Pühapäeval, 1. juulil

11.00 Torma surnuaial

12.00 Raadi surnuaial (Tartu Peetri kogudus)

13.00 Uus-Jaani surnuaial Tartus

13.00 Võnnu vanal surnuaial

Pühapäeval, 15. juulil

13.00 Võnnu uuel surnuaial

Pühapäeval, 5. augustil

12.00 Avinurme vanal surnuaial

13.00 Maaritsa surnuaial

Pühapäeval, 19. augustil

13.00 Maarja-Magdaleena surnuaial

Surnuaiapäegade eelneb armulauateenistus kihelkondade kirikutes. Avinurme, Maarja-Magdaleena, Mustvee, Lohusuu ja Vara kirikus on armulauateenistus pärast surnuaiapäeva.

MÜÜA

Müüa toitaineterikast mulda/komposti. Tegemist on vanade kalakasvatustilkide setetega. Sellest tulenevalt on muld pestitsiidide-, insektitsiidide- ja umbrohuvaba. Sobib maheviljeluseks. Hind algab 12EUR/m3. Laadimine hinnas. Erikaal hetkel umbes 850kg/m3. Kohalevedu kokkuleppel. Ladustatud Kaivere külas Tartumaal. Helistada ette 57859915.

N	1,23	%
C	17,6	%
pH	5,8	
P	1,2	mg/100g
K	8,4	mg/100g
Ca	750,8	mg/100g
Mg	93,0	mg/100g

Kuidas saada mugavalt uus ID-kaart?

1

Veendu, et su @eesti.ee aadress on suunatud e-postile, mida igapäevaselt kasutad.

Nii jõuab sinuni meeldetuletus 3 kuud enne ID-kaardi aegumist.

2

Esita ID-kaardi taotlus ID-kaarti, MOBIILID või pangalinkide kasutades aadressil: etaotlus.politsei.ee

3

Kaardi taotlemiseks tasu keskkonnas riigilõiv ja tee korrektne dokumentifoto.

Dokumentifoto nõuded ja juhised leiad kodulehelt politsei.ee

4

ID-kaardi valmimiseks kulub kuni 30 päeva.

Kaardi kättesaamiseks saad broneerida aja: broneering.politsei.ee

5

ID-kaart on valmis!

Aita ka pereliikmetel ID-kaarti taotleda mugavalt kodust lahkumata.

Politsei- ja Piirivalveamet

TAGAKÜLG

Seoses isikuandmete kaitse seaduse nõuetega Tartu valla Kuukiri enam juubilaride, lahkunute ning vastsündinute nimesid ei avalda. Avaldatakse pereliikmete ning sõprade-tuttavate poolt tellitud kuulutusi.

Salme, Elvi, Laura, Triin, Raul!

Õnnesoovid parimad, roosid kõige kaunimad täna Teile kuuluvad!

Õnnitleme!

MTÜ Juula Küla Heaks

Kai, Maia, Jaanika, Elvi, Kaljo!

Soovime, et tulevik teil päikselisi päevi tooks ja ühtki murelõnga nendesse ei kooks!

Palju, palju õnne!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

Elu on viis, mis luuakse koos ühise naeru- ja armastusloos. Sarnased mõtted ja ühised teod, teineteiselt sooja otsivad peod.

Reet ja Ilmar Padar

Õnnitleme 45. pulma-aastapäeval

Madli, Renate, Evi

Salme Tallmeister!

Õnnitleme Sind 95. juubelil

Ärgu aastad olgu vaevaks, hoopis aardeks eluteel. Selge olgu õnnetaevas, rõõmus mälestuste meel.

Õnne, õnne!

Evi, Arnold, Eda, Eedi, Marju, Veikko, Maris

Kemmerling OÜ võtab tööle **autojuht-hooldemehe ja imuauto operaatori/ juhi**. Vajalik väljaõpe kohapeal. Vajalik B, C või CE-kat. juhiluba. Lisainfo tel 51 31 903, tartu@kemmerling.ee

Sa andsid, mis sul oli anda, tööd tehes kustust eluniit.

KALJU TREIER

16.11.1939-24.05.2018

Kallist isa leinab poeg Tony

TEATED

SA Keskkonna Investeeringute Keskus toetab eraisikute vee- ja kanalisatsioonitaristu rajamist. Eesmärk on tagada reovee kokku kogumine reoveekogumisaladel reostuskorrumusega üle 2000 tarbijaga piirkondades. Kogu toetusvooru eelarve on 10 miljonit eurot. Taotlusi võetakse vastu kuni eelarve täitumiseni. Keskmised toetuste summad jäävad vahemikku 2000-2500 eurot.

Toetust saavad taotleda isikud, kelle majapidamine asub riiklikult määratud üle 2000 ie reoveekogumisalal. Seda saab kontrollida keskkonnaregistrist ja veebilehelt www.kik.ee.

KIK KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Elistvere raamatukogu on puhkuse ajal 18. juunist kuni 22. juulini avatud igal neljapäeval kell 9.00 - 15.30. Kaunist suve kõigile!

Õhina Õpituba Kõrvetkülas ootab sünnipäevi tähistama loomingulise tegevuse saatel. Rendime ruume kui soovid ise õpituba või üritust läbi viia. On olemas ka võimalus reisiselididel peatuda ööpäevaks. Ootame sügisse maaliringi uusi osalejaid registreeruma, arvestame soovijatega ja avame eraldi täiskasvanute ning laste grupid. Suve lõpus alustab iganädalane meisterduskubi lastele. Vaata Facebookis "Õhina Õpituba", kirjuta kristakaremaa@hotmail.com või helista 520 1273

Otsime oma 1,5-aastasele pojale vahvat hoidjat, kellega koos maailma avastada. Soovime leida pühendunud inimest, kellele meeldib lastega tegeleda. Asume ilusas eramajas kauni looduse keskel, täpsemalt Tila külas (1,5 km Kõrvetküla koolist). Püsivat lapsehoidu vajame alates augustist 2018 kuni juunini 2019. Abi on vaja tööpäeviti E-R ligikaudu 4h päevas. Täpne koormus ja kellaajad on läbiräägitavad. Mõnikord on abi vaja ka suuremate poiste hoidmisel (4 a ja 6 a) või majapidamistöodes. Palun saatke enda tutvustus ja palgasoov e-posti aadressile mirjam.burget@gmail.com või helistage tel 5343 2408.

Kalmistupüha Lähte kalmistul toimub pühapäeval, 8. juulil algusega kell 15.00. Kontakttelefon 5661 8215.

Väga soodsalt müüa sõidukorras Audi A4 (1995, 1,8, 92 kW, bensiin). Järgmine ülevaatus 04.2019. Kaasa neli velgedel naastrehtvi. Tel 5665 6735 või 5554 5195

Maarja perejuuksur on avatud neljapäeviti kell 9.00-19.00 ja reedeti 9.00-18.00. Juuksur viibib puhkusel 1.-15. juuli 2018. Info telefonil 5663 2609

Müüa kuivad 50 cm lepa ja kase küttepuud koos transpordiga. Kui vaja saab tellida ka küttepuude ladumise. Tel 522 5810.

SAADJÄRVE FESTIVAL
5. - 8. JUULI

7. juulil 2018 kell 12.00
Jäaja Keskuse õuealal
XXVI Äksi Kihelkonnapäev
Päevajuht HENRIK NORMANN
Kavas:

- 12.00 Päeva avamine ja KALEVIPOJA SKULPTUURI idee tutvustamine
- 13.00 Kõikide võistluste Äksi Võlli
- 14.00 Muusika võistlus/Jäaja Keskuse parklas töötavad
- 15.00-17.00 Kivivõistlused Äksi Äss
- 17.00 Äksi Ässa ja Äksi Võlli autasustamine
- 17.00-18.00 HENRIK NORMANNI monoetendus „Uskumatud seiklused New Yorgis“
- 18.00-21.00 SIMMAN Väägvere Külakapelliga!

*Kogu päev avatud kohvikud Jäaja Keskuse platsil ja kodukohvikud Äksis!

Päevapilet 3 €

Lisainfo: 504 4479 Triinu
ja 53482100 Veronika

Korraldajad/toetajad:

Caru Vaid

SAADJÄRVE FESTIVAL
5. - 8. JUULI

6. juulil 2018 kell 16.00
Sportlik reede perega Tabivere rannas ja järve muusika kontsert

Kavas:

- 16.00 Sportmängud: Rannavõrkpall, petanque, libe jalgpall - registreerimine kohapeal koos päevapileti soetamisega.
- 18.00 Kohalik Päästekomando demonstreerib uppaja päästmist.
- 20.00-21.30 C-Jam järve muusika kontsert

Päevapilet 3 €

Lisainfo: 504 4479 Triinu

Korraldajad/toetajad:

Caru Vaid

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Vallavolikogu

Toimetajad: Tiit Helm ja Katrin Sisask. Tel. 529 5627 | tvkuukiri@gmail.com

Tartu Valla Kuukiri | TASUTA

Tartu Valla Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljelt aadressil: <http://tartuvv.kovtp.ee/tartu-valla-kuukiri>

Trükk ja küljendus: AS Ecoprint